

YOHANA

Baaru nnaa kè Yohana kè

Yaaya Batisikèri kòn Yesu ìba káakunɔ 1:1-1:51

Yesu yádannena 2:1-12:50

Yesu kuuna Yerusalemu 13:1-17:26

Yesu gana kòn à fɛɛnao 18:1-20:31

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi 21:1-21:35

Yesu Kirisi mɔna anduna guu

¹ Zaa káaku Yá kuu, Yá pì kú kòn Ludao, Yá pìn Luda ũ. ² À kú kòn Ludao zaa káaku. ³ Luda pɔ píngi kè à gāzĩɛ, pɔkee kuu kè à kè à sairo. ⁴ À guun wèndi kún, ben wèndi pì de gupuraa ũ gbɛ̀nɔɛ. ⁵ Gupuraa pì è pu gusiaan, ben gusiaa pì é e à daàlaro.

⁶ Luda gbɛ̀ke zì à tón Yaaya. ⁷ À mò gupuraa pì sèedadee ũɛ, à gupuraa pì yá ò gbɛ̀nɔɛ, le baade píngi à náane ke à gāzĩ. ⁸ Àmbe gupuraa pì ũro, à mò gupuraa pì sèedadee ũɛ. ⁹ Gupura yápuradee kè è guu pu baade píngine bé èè mɔɔ anduna guu.

¹⁰ Yá pì kú anduna guu. Baa kè Luda anduna kè à gāzĩ, anduna e à dɔro. ¹¹ À mò a bɛ, ben à gbɛ̀nɔɔ e à síro. ¹² Gbɛ̀ kè aɔ zèo wà à náane kènɔ sɔ, à ñ gbá zé aɔ gò Luda nénɔ ũ. ¹³ Aɔ ina pì e bɔ gbɛ̀ke aru guuro, èè bɔ mɛfɛena ke gɔgbɛ̀ pɔyezi kiiaro, Luda bé à ñ í. ¹⁴ Yá pì kè gbɛ̀ntee ũ, à gurɔplaa kèwao, ben wa à gakuí è, De Luda Né mèn do léle gakuimɛ, à gbɛ̀ke kòn yápuraaɔ papana.

¹⁵ Yaaya à sèeda kè à pùtã à bè: Gbɛ̀ kè ma à yá òn yè, ma bè gbɛ̀ kè èè mɔɔ ma gberaa demala kè à

kuu ma ã yãnze. ¹⁶ À gbêke papana guu à gbêke kè wa baadenε, ben wa aubarika è didikōa. ¹⁷ Luda a doka kpàwa Musa gāzī, à gbêke kōn yāpuraao kèwe Yesu Kirisi gāzīme. ¹⁸ Gbêkee e wée si Ludalε zikiro. Luda Né mèn do léle kè kú a De kuu pì bé à tò wà à dō.

*Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu yā musu
(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18)*

¹⁹ Yuda gbāadee kè aō kú Yerusalemuno sa'ori kenō kōn Levi bori kenō zī Yaayaa, ben aō à là wà bè: Dén n ũu? Yā kè à ònnen yè. ²⁰ À ònne wásawasa, èe yāke uteñero à bè: Mesayan ma ũro. ²¹ Ben aō à là wà bè: Dén n ũ seε? Iliamen ũs? À wèñla à bè: Auo! Ben aō èara wà à là dō: Annabi ìsin n ũs? À wèñla à bè: Auo! ²² Ben aō bène dō: Dén n ũ sō? N owe le wà gá wà o gbē kè aō wa zīinone. Dian née oo nà zīnda yā musuu? ²³ Ben à bè lán annabi Isaya ò nà:

Gbē kè a kòto dō gbáann ma ũ,
kè èe bee wà zé poro Diine.

²⁴ Gbē kè wà n zī pino sō bō Farisino kiiame. ²⁵ Ben aō à là wà bè: Zaake Mesayan n ũro ke Iliā ke annabi ìsi, bōyãnze née gbēno batisi keεzi? ²⁶ Yaaya wèñla à bè: Mèè gbēno batisi ke kōn ío, mōde gbêkee kú a té á à dōro. ²⁷ Àmbe é mó ma gbera, méε ká mà à kyatee bōbōnero. ²⁸ Yā pino kè Betani kè kú Yoda baame, guu kè Yaaya e gbēno batisi keεn.

Sāne Bōro kè Ludaa kpà

²⁹ Kè guu dō, Yaaya Yesu è èe mōo a kiia, ben à bè: Sāne Bōro kè Ludaa kpà à anduna durun goon yè. ³⁰ Gbē pì yān má ò yā ma bè, gbē kè èe mōo ma gberaa demala, kè à kuu ma ã yãnze. ³¹ Má à dō

yāro, mɔde ma mɔ, méε gbēno batisi keε le Isarailino à dō yānzime. ³² Yaaya à sèeda kè à bè: Má è Luda Nini bò ludambe lán pōtēε bà à mò à z̄sa. ³³ Méε à dō yāro. Kè Luda ma zī gbēno batisi ke, à bème gbē kè má è a Ninii mò à p̄taa, àmbe eé gbēno batisi ke kōn Ninii p̄o. ³⁴ Ma beee è, ma s̄o sèeda kè kè àmbe Luda Né ũ.

Yesu iba káakunɔ

³⁵ Kè guu dō, Yaaya èara à kú gwe dɔ kōn a iba ḡɔn plaaano. ³⁶ Kè à Yesu è èe gētεε, à bè: Sāne B̄ro kè Ludaa kp̄an gwe! ³⁷ Kè iba ḡɔn plaaa p̄ino yā p̄i mà, aō bò wà tè Yesuzi. ³⁸ Yesu liε à è aō téazi, ben à n̄ lá à bè: B̄n á yezi? Aō bène: N beε kú máme Rabi? Tó p̄i bè Danneri. ³⁹ À wènl̄a à bè: À mó à gwa. Ben aō gàa wà guu kè à kún è, ben aō ḡo zī beee. Uusie mò siiḡo taka.

⁴⁰ Ḡɔn plaaa kè aō Yaaya yā mà aō bò wà té Yesuzi p̄ino, aō gbē doo né Simo Pita dāaro Andurume. ⁴¹ À gàa à a v̄i Simo lè ḡia, ben à bène: Wa Mesaya è. Tó p̄in wè be dɔ Kiri. ⁴² Ben à gàao Yesu kiia. Yesu à gwà tíi à bè: Yohana né Simo n ũ. Weé benne Pitame sa. Tó p̄i bè gbè.

⁴³ Kè guu dō, Yesu yezi à tá Galili bùsun, ben à dà Filipile à bène: N̄ témazi. ⁴⁴ Filipi p̄i né Anduru kōn Pitaò be wéte Betesaida gbēme. ⁴⁵ Ben Filipi gàa à Natanaeli lè à bè: Gbē kè Musa a yā ò a doka guu, bens̄o annabino a yā ò dɔ, wa à è. Yusufu né Yesume. Nazareti gbēme. ⁴⁶ Natanaeli bène: Gbē maaa é bɔ Nazaretió? Filipi bène: N̄ mó n̄ gwa. ⁴⁷ Kè Yesu Natanaeli è èe mɔ a kiia, à à yā ò à bè: Isaraili yāpuradeen yè, à n̄se m̄nafiki v̄ro.

48 Ben Natanaeli bène: Ní ma dõ máme? Ben Yesu wèàla à bè: Ai Filipi gõ gá n sísi, ma n e kākā lí gbáru. 49 Ben Natanaeli bène: Rabi, Luda Nén n ũ, Isarailinɔ Kínan n ũ. 50 Yesu bène: Kè má ònne ma n e kākā lí gbáru bé à tò n ma náane kèsó? Né yā bíta e de kèla. 51 À èara à bène do: Yāpuraan méε ooare, é ludambεε e wēkōana, Luda malaikanɔ égõ didii Gbēntee Néa aõgõ pitaaa.

2

Nɔsena zaa Kana

1 À gurɔ aagõdee zĩ wèe nɔɔ sεε zaa Kana, Galili bùsun. Yesu da kú gwe, 2 ben wà Yesu kōn a ìbanɔ sísi nɔsε kiia do. 3 Kè geepiwēε kēsā, Yesu da bène: Aõ wēε vī dɔro né. 4 Ben Yesu wèàla à bè: À kè dia n ma le beeeoee? À gurɔ e káme kòro. 5 Ben à da bè zīkerinɔne: Lán eé oare nà, à ke le. 6 Gbè orozānɔ kú gwe mèn swεedo Yudanɔ gbāsībɔ'ikabɔnɔ ũ. À kenɔ è í sí lita basiigõme, à kenɔ sō baswεedo. 7 Ben Yesu bè zīkerinɔne: À í káka orozā kènɔn à pa. Ben aõ í kàkan à pà yélele. 8 Ben à bèinne: À tó à gáo kōkō'orinɔ gbēnsine sa. Ben aõ tò wà gàaone. 9 Kè gbēnsi pì í liena wēε ũu pì dá, èe dõ guu kè à bònlo, mɔde zīkeri kè aõ í pì tònɔ dõ. Ben gbēnsi pì nɔzā sìsi 10 à bène: Wē nnaan wè kpámma gĩa. Gurɔ kè í n kũ, ben wè mó kōn gɛbuo sa. Mpi sō, n wē nnaa tò zāa. 11 Yesu dabuyākεna káakupɔn gwe, kè à kè zaa Kana, Galili bùsun. À tó bò, ben à ìbanɔ à náane kè. 12 Beee gbɛra Yesu gàa Kapenamɔ kōn a dao kōn a dāaronɔ kōn a ìbanɔ, mɔde aõɔe gurɔplaa ke gwero.

*Yesu kuuna Luda ua**(Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46)*

¹³ Kè Yudanɔ Banla zĩbaa kà kīi, ben Yesu gaa Yerusalemu. ¹⁴ À è wèe zùnɔ kɔn sãanɔ kɔn lukulukunɔ yaa Luda ua guu, ɔɔlendekeɔrinɔɔ vɛɛna gwe. ¹⁵ Ben à bàflã tã à pɛrĩma aã bɔɛ kɔn sãanɔ kɔn zùnɔ pĩngi. À ɔɔlendekeɔri pìnɔɔ fãakɔa, à n̄ teebunɔ yĩpa à kwɛrĩnɛ. ¹⁶ Ben à bè lukulukuyari pìnɔnɛ: À pɔ pìnɔ sɛɛ à bɔɔ pĩngi. Àton ma De ua ke yàra ũro. ¹⁷ Ben yã kè kɛna Luda yãn kèkii dɔ à ìbanɔn kè à bè: N ua yã ma kũ gbãa maamaa. ¹⁸ Ben Yuda gbãadeenɔ à là wà bè: Dabuyã kpareen né kɛwe lɛ wà dɔ kè n̄ yã beee kɛna iko vĩi? ¹⁹ Yesu wɛnla à bè: À Luda kpé kè wí, mé ɛara mà kpé pì fɛɛ gurɔ aagɔɔ dagura. ²⁰ Ben gbãadee pìnɔ bènɛ: Wɛ̀ baplaa awɛɛswɛɛdon wà kpé pì bò, ben mmɔn né fɛɛ gurɔ aagɔɔ guu? ²¹ Mɔde Luda kpé kè à téa pì, à mè yãn èe oo. ²² Kè Yesu fɛɛ bɔna gaan, yã kè à ò pì dɔ à ìbanɔn, ben aã yã kè kɛna Luda yãn sì kɔn yã kè Yesu ò pìo.

Yesu baade pĩngi nɔsɛ dɔ

²³ Kè Yesu kú Yerusalemu Banla zĩbaa zĩ wà à náanɛ kè pari, kè wà dabuyã kè à kènɔ è yãnzì. ²⁴ Yesu e n̄ náanɛ kɛro, zaakɛ à baade pĩngi nɔsɛ dɔ. ²⁵ Èe ke séto gbɛke gbɛ yã ònɛro, zaakɛ à yã kè kú baade nɔsɛ guu dɔ.

3*Yesu kɔn Nikodemuo*

¹ Farisi kee kuu kè wè benɛ Nikodemu. Yuda gbãadeenɔ dokemɛ. ² À mò Yesu kiia gwãavĩ à bènɛ:

Rabi, wá dō kè mbe danneri kè bò Luda kiia ũ, zaake gbēke é fō à dabuyā kè nē kēenō kero, sé Ludaa kúo.

³ Ben Yesu bènē: Yāpuraan mée oonne, tó èe kē wà gbē kēke wà à ì dō baasiro, eé fō àgō kpata kè bò Luda kiia dōro.

⁴ Ben Nikodemu Yesu là à bē: Weé gbē kè zi kù i diamē? Eé eara à gē a da gbēen lē wà kēke wà à ì dōn yó? ⁵ Ben Yesu wèàla à bē: Yāpuraan mée oonne, tó èe kē wà gbē ì kōn ío kōn Luda Ninio baasiro, eé fō à gē kpata kè bò Luda kiia guuro. ⁶ Gbēntee né'ina né mè yāme, Luda Nini né'ina né nini yāme. ⁷ Nton tó yā kè má ònnēe bō n saero, séto wà kēke wà a ì dō. ⁸ Īa è káka guu kè à yezin. Nē à kī ma, ní dō guu kè à bōn ke guu kè èe gaanlo. Len ègō de lē kōn gbē kè Luda Nini à ìo.

⁹ Ben Nikodemu à là à bē: Yā beee é sí kē sōs? ¹⁰ Yesu wèàla à bē: N Isarailinō yādanneri ina ben ní beee dōroo? ¹¹ Yāpuraan mée oonne, yā kè wá dōn wée oo. Yā kè wá è sèedan wée kpaa, ben ée gi wa yā sízi. ¹² Lán ma anduna yā òare nà, ben a gi sízi, tó ma ludambe yā òare, é sí? ¹³ Gbēkee e gá ludambe zikiro, sé Gbēntee Né kè bò gwee baasiro. ¹⁴ Lán Musa mlè sè à dō musu gbáan nà, len weé Gbēntee Né sé wà dō musu lē, ¹⁵ lē gbē kè èe à náane kēe gō wèndi kè è yāaroo vī. ¹⁶ Zaake Ludaa ye andunazi à kè bíta, ben à a Né mèn do léle kpà, lē gbē kè èe à náane kēe tón garo, sé àgō wèndi kè è yāaroo vī. ¹⁷ Ludaa e a Né zī anduna guu lē à yā vèe andunaa yānzinlo, lē anduna m̀sina e à gāzī yānzime. ¹⁸ Yā é vèe à náanekeriaro. Yā gīake à vèe à náanekerisaia kò, kè èe Luda Né mèn do léle pì náane kero yānzì. ¹⁹ Pó kè tò yā vèe gbēnōan yè: Gupuraa mò an-

duna guu, mɔde gbɛ̃nɔ ye gusiaazi de gupuraa pila, kɛ aɔ yākenanɔ zaa yānzi. ²⁰ Zaake zaakeri pīngi è za gupuraamme, è mó gupuraa kiiaro, le à yākenanɔ tón bɔ gupuraaaro yānzi. ²¹ Gbɛ̃ kè è zīi kɛ yāpuraa, àmbe è mó gupura kiia, le wàgɔ dɔ kè kuuna Luda guun à yā pīnɔ kèn.

Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu yā musu

²² Beee gbɛra Yesu gàa Yudea bùsun kɔn a ibanɔ. À gurɔplaa kɛnyo gwe, èe gbɛ̃nɔ batisi kɛɛ. ²³ Yaaya e gbɛ̃nɔ batisi kɛɛ se zaa Ainɔ, Salimu sae, zaake í di gwe. Wègɔ mɔɔ à kiia, ben è n batisi kɛ. ²⁴ Zaake wèe Yaaya da kpésiaan kòro. ²⁵ Gurɔ beea Yaaya ìba kenɔ nà lɛokpakɔakɛnaa kɔn Yuda gbāade keo gbāsībɔna yā musu. ²⁶ Ben aɔ sɔ Yaayazi wà bè: Rabi, gbɛ̃ kè kúnyo yā Yoda baa kāa kpa, kè n à yā òwee bé èe gbɛ̃nɔ batisi kɛɛ tia, baade pīngi e gaa à kiia. ²⁷ Yaaya bèñne: Gbɛ̃ke è fɔ à póke e à síro, tó èe kɛ Luda à gbà baasiro. ²⁸ Àmbe ma sèedadeenɔ ũ kè ma bè māmbe Mɛsaya ũro. Ma bè Luda ma zī mà dɔne aemɛ. ²⁹ Nɔseri bé à nɔɔ vī. Nɔseri gbɛ̃nna sɔ ègɔ ze à sae è swā kpá à yāzi, nɔseri kòto è à pɔɔ kɛ nna. Len sɔ ma pɔnnaa kè bíta le. ³⁰ Séde àpi gɔ kaara mapi sɔ màgɔ lagoo.

Gbɛ̃ kè bɔ musu

³¹ Gbɛ̃ kè bɔ musu de baade pīngila. Gbɛ̃ kè bɔ tɔɔte né anduna gbɛ̃mɛ, anduna yān è o. Gbɛ̃ kè bɔ ludambe sɔɔ de baade pīngila, ³² ègɔ pɔ kè à è kɔn yā kè à mào sèeda kɛɛ, ben gbɛ̃kee e à yā siiro. ³³ Gbɛ̃ kè à à yā sì zèo kè Luda né yāpuradeemɛ. ³⁴ Gbɛ̃ kè Luda à zī pì è Luda yā o, zaake Luda a Ninii kpàa papanamɛ. ³⁵ De Ludaa ye a Nézi, ben à pɔ pīngi

nàne a ɔzĩ. ³⁶ Gbẽ kè èe Né pì náane kee wèndi kè è yáaroo vĩ. Gbẽ kè èe gii à yá mazi é wèndi pì ero, Luda ɔɔfẽ kpé kúame.

4

Yesu kɔn Samaria nɔgbẽo

¹ Farisinɔɔ mà kè Yesu e gbẽnɔ batisi kee èe ibano ee de Yaayala. ² Èe ke Yesu bé è n batisi ke a zĩndaro, à ibano bé wè ke. ³ Kè Yesu yá pì mà, à fɛɛ Yudea à èara èe taa Galili. ⁴ Kè èe gaa sɔ, à kù à bɔɛ Samaria bùsun. ⁵ Ben à kà Samaria wéte kè wè be Sika. À zà kɔn tɔɔte kè Yakubu kpà a né Yusufuaoro. ⁶ Yakubu lògɔ kú gwe. Yesu táa ò à kpàsa, ben a vèè lògɔ pì sae. Ɔfãntẽ kà m̀dangura.

⁷ Samaria nɔgbẽ ke mò í tó, ben Yesu bène: N ma gba í mà mi. ⁸ À ibano sɔ gàa pòblee lú wéte guu. ⁹ Ben nɔgbẽ pì bène: Yudan n ũ, Samaria nɔgbẽn ma ũ, ben nées ímina wéɛ keema? Zaake Yudanɔ kɔn Samariadeenɔ yá è kɔ séro. ¹⁰ Ben Yesu bène: Tó n gbaa kè Luda è dañne dɔ kɔn gbẽ kè èe í wéɛ keemmao, le m̀be né wéɛ kea à n gba í wèndidee.

¹¹ Nɔgbẽ pì bène: Baa, n googa vĩro. Lògɔ kè sɔ wèè zà. Né í wèndidee pì e máme? ¹² N de wa dezi káaku Yakubula gwɛɛ? Àmbe à lògɔ pì tòwe. Àpi à í mì kɔn a nɛnɔ kɔn a pòkadeenɔ. ¹³ Ben Yesu bène: Gbẽ kè í kè mì, ímii é ɛara à à demɛ dɔ. ¹⁴ Gbẽ kè eé í kè mé kpáa mi sɔ, ímii é à de ziki dɔro. Zaake í kè mé kpáa é gɔ à nòse guu íboki í kè eé bɔɛne wèndi kè eé yáaroo ũmɛ.

¹⁵ Ben nɔgbẽ pì bène: Baa, n ma gba í pì, le ímii tón ma de mà mɔ í tó kè dɔro. ¹⁶ Yesu bène: N gá

n zã sísi à mós ledó. ¹⁷ Nɔgbē pì wèàla à bè: Má gɔɔ vīro. Ben Yesu bène: Kè n bē, ñ gɔɔ vīro, n yā ò a zéame. ¹⁸ N zã kè gèn sɔɔro, ben gɔgbē kè ñ kúo tiaa né n zānlo. N yāpuraa ò. ¹⁹ Ben nɔgbē pì bène: Baa, má dō sa kè annabin n ũ. ²⁰ Wa dezino donzi kè Ludane kpìi kè musu, apino sō eè be Yerusalemu bé guu kè wà donzi kenne ũ. ²¹ Yesu bène: Nɔgbē, ñ ma yā sí. Gurɔkee e suu kè é donzi ke De Ludane kpìi kè musu ke Yerusalemu doro. ²² Apino, eè donzi ke Ludane, mode á à dōro, wapino sō, wè donzi kene, bensō wá à dō, zaake misina è bo wa Yudanɔ kiiame. ²³ Gurɔ e suu à kà kò, kè donziri yāpuradeeno é donzi ke De Ludane kōn yāpuraao kōn à Ninii gbāaa. Gbē beee takanɔn De Luda e wete aō donzi keare. ²⁴ Luda né niniime, séde gbē kè aō donzi kenne donzi kene kōn yāpuraao kōn à Ninii gbāaa.

²⁵ Ben nɔgbē pì bène: Má dō kè Mesaya kè wè bene Kirisi é mós. Tó à mò, eé yā píngi boktewe. ²⁶ Ben Yesu bène: Mamoma kè méé yā onne, mámbé à ũ.

²⁷ Gurɔ beee Yesu ibanɔ sù, aō à lè èe yā oo kōn nɔgbēo. À bō ñ sae, mode aō gbēkee e à la bōn à yeziro ke bóyānzi èe yā oo kōn nɔgbē pìoziro. ²⁸ Ben nɔgbē pì a loo tò gwe, à gè wéte guu à bè gbēne: ²⁹ À mós à gɔgbē ke gwa. À yā kè má kèno òme píngi. Ke Mesaya pime gwé? ³⁰ Ben aō bōe wéte guu, aōe gaa Yesu kii.

³¹ Gurɔ beee sō Yesu ibanɔ bène: Rabi, né pò bleroo? ³² Ben à bène: Má pòble ke vī kè á dōro. ³³ Ben à ibanɔ kō lala wà bè: Gbēke mōne pòbleon yó? ³⁴ Ben Yesu bène: Ma pòbleen gbē kè ma zīi poyezikena ũ ai mà zīi kè à dāme mi de. ³⁵ Apino eè

be mo siigɔ́o bé à gò kè pókẽgurɔ́o é ká. Mée ooare, à wée sé à burano gwa, zaake póno mà aɔ kà kɛna.

³⁶ Pókɛri e a asaia ee kò, èe gbɛno kaakɔa wɛndi kè è yáaro pò ũ, le pótɔri kɔn pókɛrio ponnaa ke lɛdo.

³⁷ Zaake yá kèkii né yápuraame: Gbɛke bé è pò tɔ, gbɛke kɛ. ³⁸ Ma a zĩ pò kɛ gura kè ée zĩ kɛenlo. Gbɛ pãndenɔ bé wà zĩ kè gwe, ben ée n zĩ àre blee.

³⁹ Samaria gbɛ kè aɔ kú wéte pì guuno Yesu náane kè pari yá kè nɔgbɛ pì ònne yãnzì, kè à bè à yá kè á kɛno òare píngi. ⁴⁰ Beee yãnzì kè aɔ kà Yesu kiia, aɔ wée kèa à gɔ́nyo, ben à kɛnyo gurɔ́o plaa. ⁴¹ Kè Yesu yá ònne, gbɛ pãndenɔ a náane kè paripari. ⁴² Ben aɔ bè nɔgbɛ pìne: Èe ke yá kè n òwe yãnzìn wa à náane kèzi adoro. Wa à yá mà wa zĩndame, ben wá dɔ sa kè anduna Mìsirin à ũ yápura.

Gbãadee né kɛkɔana

⁴³ Kè à gurɔ́oplaa kɛnyo, à gberan à tà Galili, ⁴⁴ zaake à bè annabi ègɔ́ bèe vĩ a zĩnda bùsunlo. ⁴⁵ Kè à kà Galili, Galilideeno gbãake kpàzi, zaake aɔ gàa wà Banla zĩbaa kè Yerusalemume, ben aɔ yá kè à kè zĩbaa pì zĩno è píngi. ⁴⁶ Ben Yesu èara à gàa Kana, gura kè à í lien geepiwɛe ũ. Bùsu gbãade kee kú gwe, à nɛgɔ́gbɛ e gyãa kee zaa Kapɛnamu. ⁴⁷ Kè à mà Yesu bɔ Yudea à sù Galili, ben à gàa à kiia à wée kèa à gá a né kɛkɔa, zaake à kú gaa lézĩ. ⁴⁸ Ben Yesu bène: Tó èe ke a dabuyãno kɔn yãbonsaeno è baasiro, é ma náane kero. ⁴⁹ Ben gbãadee pì bène: Baa, n mó le ma né kpé à ga. ⁵⁰ Yesu bène: N tá be. N né é garo. Gɔ́gbɛ pì yá kè Yesu òne sì, ben à dà zén. ⁵¹ Kè à té zén, à dàkɔre kɔn a zĩrinɔ, ben aɔ bène à né kuu. ⁵² Ben à n lá à bè: Gurɔ́ zaka kparee takan à kè

sàò? Ben aã bène: Gĩa fãantẽ m̀ do zakan m̀wãaa pì k̀a. ⁵³ Ben de pì d̀ k̀ gurɔ zaka k̀ Yesu òare k̀ a né é garoon gwe. Ben aã à náane k̀, àpi k̀n a b̀deenɔ ní píngi. ⁵⁴ Sèeda plaadee k̀ Yesu k̀ b̀na Yudea suna Galilin gwe.

5

Gyãre k̀k̀sana dada'okiia

¹ Beee gbera Yudanɔ zĩbaa ke kà, ben Yesu èara à gàa Yerusalemu. ² Dada'okii kú gwe Sã G̀kii sae k̀ wè be Beteseda k̀n Eberu yão. Dada'okii pì kámmabokii vĩ l̀o s̀oro, ³ gyãreenɔ èg̀ daenan paripari, v̄lanɔ k̀n erenɔ k̀n gbẽ k̀ aã m̀guu f̀f̄enanɔ. ⁴⁻⁵ G̀gbẽ kee kú gwe èe gyãa kee à kà ẁ baplaa plaasai. ⁶ K̀ Yesu à è daena gwe, à d̀ k̀ èe gyãa kee a g̀ k̀ maamaa, ben à bène: N̄ yezi ñg̀ aafiaó? ⁷ Ben gyãree pì wèàla à bè: Maree, má gbẽke vĩ à ma da í guu gurɔ k̀ à d̀gero. Tó m̀e gaa g̀n, gbẽ pãnde è ḡake à ḡe ma ãme. ⁸ Yesu bène: N̄ f̄e n̄ ze, n̄ n pè sé n̄ táa o. ⁹ Gwe g̀o g̀gbẽ pì aafia è. À a pè sè à táa ò. Gurɔ pì né kámmabogurɔ zĩme, ¹⁰ ben Yuda gbãadeenɔ bè g̀gbẽ k̀ k̀k̀sa pìne: Kámmabogurɔ zĩn gbãa. À zé vĩ ñg̀ n pè senaro. ¹¹ À wèníla à bè: Gbẽ k̀ ma gba aafia bé à òme mà a pè sé mà táa o. ¹² Ben aã à là wà bè: Dé bé à bènne n̄ n pè sé n̄ táa oo? ¹³ Gbẽ k̀ k̀k̀sa pì d̀ tó dénlo, zaake Yesu g̀te parii k̀ aã kú gweenɔ tème. ¹⁴ Beee gbera Yesu à è Luda ua guu, ben à bène: N̄ ma, n aafia è. N̄ton durun ke d̀oro, l̄e yã k̀ zaa de beeelaa tón n le d̀oro yãnzì. ¹⁵ Ben g̀gbẽ pì gàa à ò Yuda gbãadeenɔne k̀ Yesu bé à tò a aafia è.

16 Ben gbãadee pìnɔ wée tà Yesua, kè è yã beee takanɔ ke kámmabogurɔ zĩ yãnzì. 17 Ben Yesu wèníla à bè: Ma De ègɔ zĩi kee kámmabosaimε, len mée kee le se. 18 Yã beee yãnzì gbãadee pìnɔ e Yesu wεtεε wà à dεzi dε káakula. Èe ke kè è kámmabogurɔ zĩ yã daro ado yãnzinlo, kè è be Ludan a De ũ, èe a zĩnda kee sɛnkpe kɔn Ludao yãnzimε.

Luda Né iko

19 Yesu εara à wèníla à bè: Yãpuraan mée ooare, Luda Né è fɔ à yãke ke kɔn a zĩnda gbãaaoro, sé yã kè à è a Dee e kee baasiro, zaake yã kè à De è ke píngi, àmbe à Né pì è ke se. 20 Zaake De Ludaa ye a Nézi, è yã kè è ke píngi ɔɔanε. Eé yã kè bíta dε beelaa ɔɔanε, eé bɔ a saε. 21 Lán De Luda è gènɔ vu à wèndi kpámma nà, len à Né è wèndi kpá gbɛ kè à yezinɔa le. 22 De Luda è yãkpaε ke kɔn gbɛkeoro, à yãkpaεkena gbãa píngi kpà a Néa, 23 le baade píngi bèε li a Néne, lán aɔè li De Ludanε nà. Gbɛ kè èe bèε li Luda Nénero, adee e bèε lii à De kè à à zĩnero. 24 Yãpuraan mée ooare, gbɛ kè èe ma yã maa, bensɔ èe gbɛ kè ma zĩ náanε kee, adee wèndi kè è yáaroo ví. Yã é vεεaro, adee bɔ gaan à gɛ wèndi guumε. 25 Yãpuraan mée ooare, gurɔkee e suu à kà kò, kè gènɔ é Luda Né kòto ma, aɔ gbɛ kè aɔ mánɔ é fεε. 26 Lán De Luda wèndikpammana gbãa ví nà, len à wèndikpammana gbãa kpà a Néa le dɔ. 27 À yãkpaεkena gbãaa kpàa dɔ, kè à dε Gbɛntee Né ũ yãnzì. 28 Àton tó beee bɔ a saero, zaake gurɔkee e suu kè gè kè aɔ kú mira guunɔ é à kòto ma 29 wà bɔε ñ píngi. Maakεrinɔ é fεε wà gɛ wèndi guu, zaakerinɔ sɔ yãvεemmana guu. 30 Mèè fɔ mà yãke ke kɔn ma

zĩnda gbãaaoro. Mèè yǎkpae ke lán à òme nàme, mèè yǎkpae ke a zéa, zaake mèè ma zĩnda poyezi wetero, sé gbě kè ma zĩ pì pò.

Yesu iko sèedadeen

³¹ Tó má de ma zĩnda sèedadee ũ, le ma yā náane vīro. ³² Sèedade pāndee kuu kè è ma yā o, má dō kè ma yā kè è oo náane vī. ³³ Baa apino, a gbēno zì Yaayaa, ben à yāpuraa òare. ³⁴ Mée mè kpá gbēntee sèedadekenaaro, mée beee ooare le à e à bō zia yānzime. ³⁵ Yaaya de lán fitia kè nana èe guu puu bà, ben a we à ponnaa kè à gupuraazi guro plaa. ³⁶ Yā kè De Ludaa dàme mà keeno, kè mée kee pino deare sèeda ũ, kè De Luda bé à ma zī. Ma sèeda pì de Yaaya pòla. ³⁷ Ma De kè ma zī ma yā ò do. Ée à kòto ma zikiro, ée wée siàlero, ³⁸ à yā e vèkii e a swè guuro, kè ée gbě kè à zì náane kero yānzi. ³⁹ Èè Luda yā tàasi ke, zaake eègō daa gwen é wèndi kè è yāaroo en. Ma yān takada pì e oo sō, ⁴⁰ mōde ée gii mó ma kiiazi le à wèndi pì e. ⁴¹ Mée sáabu wete gbēntee kiiaro, ⁴² mōde má a dō, má dō kè á ye Ludaziro. ⁴³ Ma mō kōn ma De tóo, ben ée ma síro. Tó gbě pānde mò kōn a zĩnda tóo, é à sí. ⁴⁴ Lán èe sáabu wete kōa nà, mōde èe sáabu wete Luda mèn do lélea lero, é ke dia à ma yā sí? ⁴⁵ Àtongō daa mámbe mé gá kōn a yāo ma De kiiaro, Musa kè a wée dozi bé eé gá a yāo. ⁴⁶ Tó a Musa yā sì, le a ma yā sì se, zaake ma yān à kè Luda yān. ⁴⁷ Kè ée yā kè à kè Luda yāno síro, é ke dia à ma yā sí?

Póblekpana gōgbē gōon boro soroona
(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

¹ Beee gbera Yesu bikù Galili sèbe kè wè be do Tiberia baa. ² Gbēno gō tézi paripari, kè aō à dabuyāno è dian èe gyāreeno kēekōana yānzi. ³ Ben Yesu didi à v̄ēē s̄s̄iā kōn a ìbanō. ⁴ Yudanō Banla z̄iāaa kà k̄i. ⁵ Kè Yesu w̄ēē s̄ē musu, à è gbēno e moō a kiia paripari, ben à Filipi là à bè: Mákpan wé póblee lún le gbēno blee? ⁶ À beee ò le à Filipi yō à gwa yānzime, zaake à dō lán é ke nà. ⁷ Ben Filipi wèàla à bè: Kondogi o mèn wàa do buredi, baa tó wà lili baadene fétefete, eé móm̄maro. ⁸ À ìbanō doke Anduru, Simō Pita dāaro bène: ⁹ Négōgbē kee kú kè, à buredi aaga v̄i mèn soro kōn kpò néngono mèn plaa. Bón beee é ke parii kēnoe? ¹⁰ Yesu bè: À gbēno v̄ēēv̄ē. Sè di guu pìn, ben aō v̄ēēv̄ē. Gōgbēno kà gōon boro soro taka. ¹¹ Yesu buredi pino sè à aubarika dàn, ben à kp̄aatete gbē kè aō v̄ēena pinoe lán aō yezi nà. Len à kpò kp̄ámma le do. ¹² Kè aō kà ní píngi, à bè a ìbanone: À à kpaāa kè gō s̄ē píngi, le à ke tón ke p̄āro. ¹³ Ben aō buredi mèn soro kè wà sò pì kpaāa kè gōno s̄ē gbíi kuri awēēplaa p̄a. ¹⁴ Kè wà dabuyā kè Yesu kè pì è wà bè: Gbē pì né annabi kè èe moō anduna guume yāpura. ¹⁵ Yesu dō kè wà yezi wà mó wà a k̄ū wà a ká k̄i ū kōn gbāaaome, ben à gùnne gwe à èara à didi s̄s̄i musu ado.

Yesu taa'ona sèbela
(Mat 14:22-33, Maa 6:45-52)

¹⁶ Kè uusie kè, à ìbanō gàa sèbe baa. ¹⁷ Ben aō gè goro'ite guu, aōe bikūu sèbe pì baa k̄ā Kapenamu

kpá. Guu gĩake à sị Yesu e ká n̄ kii kòro. ¹⁸ Zàgá'ĩa gbáaa kàka, ben í e fεεε. ¹⁹ Kè à ìbanɔ góro l̄i wà kà kiloo sɔɔro ke swεεdo taka, ben aɔ Yesu è èe táa oo íla, èe s̄ɔ n̄ górozi, ben v̄ia n̄ kũ. ²⁰ Ben à bèñne: Mámbee! Àton tó v̄ia a kũro. ²¹ Aɔ wèzi à gē góro guu, ben góro p̄i kà guu kè aɔɔe gaan ḡɔɔ.

Gbēnɔ Yesu wεtεna

²² Kè guu d̄ò parii kpé zena sèbe baa kãa. Aɔɔ d̄ò kè góro'ite kú gwe yã mèn dome, Yesu s̄ɔ èe gē góro p̄i guu k̄ɔn a ìbanɔro, aɔ tà n̄t̄εεmε. ²³ Zãazãa góro'ite p̄andenɔ b̄ò Tiberia, aɔ mò guu kè k̄i k̄ɔn guu kè wà buredi s̄on-o, kè Dii sáabu kpà. ²⁴ Kè parii p̄i è àp̄i ke à ìbanɔɔ kú gwe d̄oro, aɔ gē góro p̄inɔ guu aɔ gàa à wεtε Kapenam̄u.

Yesu bé p̄óblee kè è n̄ ká wèndia ũ

²⁵ Kè aɔ à è sèbe baa gwe, aɔ bène: Rabi, n ka kè b̄oreme? ²⁶ Yesu bèñne: Yãpuraan m̄ée ooare, ée ma wεtεε buredi kè á s̄ò a kã yãnzime, èe ke dabuyã kè á ènɔ yãnzinlo. ²⁷ Àton z̄i ke p̄óblee kè è yãa yãnziro, sé p̄óblee kè è n̄ ká wèndi kè è yãarooa. Gbēntee Né bé eé a gba p̄óblee p̄i, zaake àpin De Luda a sèeda kèa.

²⁸ Ben aɔ à là wà bè: Dian wé ke nà wà yã kè Ludaa yezi wà keε keε? ²⁹ Yesu wèñla à bè: Yã kè Ludaa yezi à keεn yè: À gbē kè à à z̄i náane ke. ³⁰ Aɔ bène: Dabuyã kp̄areen né kewe, le wà e wà n náane keε? Yã kp̄areen né keε? ³¹ Wa dezinɔ mana blè gbáan lán wà kè Luda yãn nà wà bè: A p̄óblee kè b̄ò musu kp̄àm̄ma aɔ blè. ³² Ben Yesu bèñne: Yãpuraan m̄ée ooare, èe ke Musa bé à p̄óblee kè b̄ò musu kp̄àawaro. Ma De bé è p̄óble yãpuradee kè b̄ò musu

kpáawa. ³³ Póblee kè Ludaa kpà pìn gbě kè bò musu è wèndi kpá andunaa ũ.

³⁴ Aõ bène: Mare, ñgõ póble beee taka kpaawa gurɔ píngi. ³⁵ Ben Yesu bèñne: Mámbe póblee kè è ñ ká wèndia ũ. Nɔaa é gbě kè mò ma kiia dero, ímii é ma náanekeri de zikiro. ³⁶ Baa kɔn beeeo lán má òare nà, baa kè a ma e, ée ma náane kero. ³⁷ Gbě kè ma Dee kpàmaa é mó ma kiia, mé pé gbě kè mò ma kiiaa zikiro. ³⁸ Èe ke ma zĩnda poyezi yānzin ma bɔ musu ma mɔziro, sé gbě kè ma zĩ pɔ. ³⁹ Pó kè gbě kè ma zĩ pì yezin yè: Màton tó gbě kè à kpàmaanɔ ke sāsāro. À yezi mà ñ fεε ziaa zĩ. ⁴⁰ Zaake pó kè ma Dee yezin yè: Gbě kè wée pè à Néa bensɔ èe à náane keε gɔ wèndi kè è yāaroo vĩ, mé à fεε ziaa zĩ.

⁴¹ Ben Yuda gbãadeenɔ zɔka kàzi, kè à bè ambe póblee kè bò musu ũ yānzi. ⁴² Aõ bè: Gbě pì né Yesu Yusufulu nénloo? Wá à de kɔn à dao dɔ né! Ben èe bee a bɔ musume. ⁴³ Yesu bèñne: Àton zɔka káro. ⁴⁴ Gběke é fɔ à mɔ ma kiiaro, tó èe ke ma De kè ma zĩ à sisi baasiro, mé à fεε ziaa zĩ. ⁴⁵ À kēna annabinɔ takada guu wà bè: Luda bé eé yā da baadenε. Gbě kè De Luda yā mà bensɔ à à yā dà, àambe è mó ma kiia. ⁴⁶ Èe ke gběke De Luda è kɔn wéεonlo. Gbě kè bò à kiia bé à à è ado. ⁴⁷ Yāpuraan méε ooare, ma náanekeri wèndi kè è yāaroo vĩ. ⁴⁸ Mámbe póblee kè è ñ ká wèndia ũ. ⁴⁹ A dezinɔ mana blè gbáan, baa kɔn beeeo aɔ gága. ⁵⁰ Póblee kè è bɔ musu sɔ, tó gbě blè, eé garo. ⁵¹ Mámbe póble wèndidee kè bò musu pì ũ. Tó gbě à kè blè, eégɔ kuu gurɔ píngi. Póblee kè mé kpámman ma mēbaasi ũ, le anduna gɔ wèndi vĩ yānzi.

52 Ben gbãadee pìnɔ e leokpakɔa kee kɔo wà bè: Gbẽ pì é fɔ à a m̀baasi kpáwa wà sòn yó? 53 Ben Yesu bèñne: Yápuraan m̀e ooare, tó ée Gbẽntee Né m̀baasi só a à aru m̀ro, égɔ ẁendi v̄iro. 54 Gbẽ kè è ma m̀baasi só à ma aru mii ẁendi kè è yáaroo v̄i. Mámbe mé à f̄e ziaa z̄i. 55 Zaake ma m̀baasi né p̀ble yápuraame, ma aru né ímina yápuraame. 56 Gbẽ kè è ma m̀baasi só à ma aru mii kú ma guu, má s̄o kú à guu. 57 Lán De Luda Ẁendide ma z̄i bens̄o má kuu à yānzi nà, len gbẽ kè è ma m̀baasi só égɔ kuu ma yānzi le. 58 P̀blee kè b̀ musun gwe. À de lán p̀blee kè a dezinɔ blè aɔ gà bàro. P̀ble beee bl̄eri égɔ kuu gurɔ s̄anda p̀ngime. 59 Yesu yā beeenɔ ò gurɔ kè èe yā daañne Kapenam̄u aduakεkr̄emm̄e.

Yesu iba kenɔ b̄rukpekena

60 Kè à ìbanɔ yā pì mà, aɔ paridee bè: Yā gbãaame, dé bé eé beee f̄o? 61 Yesu d̄ a swè guu kè a ìbanɔ e z̄oka kaa yā pì musu, ben à bèñne: Yā pì e a fuuó? 62 Tó á è Gbẽntee Né f̄e èe taa guu kè à kún yā s̄o né? 63 Luda Nini bé è ẁendi kpám̄ma, m̀baasi né p̀kenlo. Yā kè má òareenɔn Luda Nini kè è í ká ẁendia yā ū. 64 M̄ode a gb̄ekenɔ e ma náane kero. Zaake Yesu gbẽ kè aɔe a náane keroonɔ d̄ zaa káaku k̄n gbẽ kè eé a kpám̄mao. 65 Ben à bè d̄: Beee yānz̄in má òarezi, gb̄eke é f̄o à mó ma kiiaro, séto De Luda à gbà zé.

66 Zaa gurɔ beee a ìba kenɔ b̀ru kpe pari-pari, aɔe tézi d̄ro. 67 Ben Yesu a ìba ḡɔn kuri aw̄eplaaanɔ là à bè: Á yezi à tá sen yó? 68 Simɔ Pita wèàla à bè: Dii, dé kiiar wé gán? N̄ ẁendi kè

è yāaro yā vī. ⁶⁹ Wa n náane kè, wá dǝ ke Luda gbē kè à kú adonan n ũ. ⁷⁰ Yesu bèñne: A gǝon kuri awεεplaaa kènnon má sèroo? Baa kǝn beeeo a gbē doo né ibilissime. ⁷¹ Yudasi, Simo Isikarioti nén à téa. Àpin gǝon kuri awεεplaaa pìnno doke kè eé à kpámma ũ.

7

Yesu kǝn a dǝaronno

¹ Beee gbera Yesu gàa Galili wéte kǝn wéteo, zaake à yezi à lili o Yudearo, kè Yuda gbāadeenno e à wetee wà à de yānzi. ² Yudanno Kutadonna zībaa kà kīi, ³ ben à dǝaronno bène: Ñ fee gura kè ñ gá Yudea, le n iba kè aǝo kú gweenno yā kè née keeno e se. ⁴ Tó gbē yezi à tó bo, è a yāno ke utenaro. Lán née yā kènno taka kee nà, ñ n zīnda odo andunanε. ⁵ Baa à dǝaro pìnno aǝe à náane kero. ⁶ Ben Yesu bèñne: À gurɔɔ e káme kòro. Amoano sǝ á zé vī gurɔ sǝnda píngi. ⁷ Anduna é we à zaaguro, mode à zàmagu kè meé be à yākena zaa yānzi. ⁸ À gá zībaakekiia, méee gaaro, zaake à gurɔɔ e káme kòro. ⁹ Kè à yā pì ò, ben à gǝ Galili.

Yesu gana Kutadonna zībaakekiia

¹⁰ Kè à dǝaro pìnno gàa zībaakekiia, gbasa àton gá. Èe gá gbēno wáaro, à gàa asii guume. ¹¹ Yuda gbāadeenno e à wetee zībaakekiia aǝ bè: Àpi kú máa? ¹² Parii guu wèe yābuu tǝa maamaa à musu. Gbēkenno bè: Gbē maaame. Gbēkenno bè: Auo, èe gbēno sǝsǝame. ¹³ Gbēkee e a yā o gupuraaaro, kè wèe vīa kee gbāadee pìnno yānzi.

14 Kè zĩbaa kà a dagura, Yesu gàa Luda ua guu, èe yã daańne. 15 À yã bò gbãadee pĩno sae wà bè: Gbẽ kè èe kyó keroo bé à takada dõ leó? 16 Ben Yesu bèńne: Yã kè mɛ̀e dańne né ma zĩnda yãńlo, gbẽ kè ma zĩi yãme. 17 Gbẽ kè yezi à ze kõn Luda poyezikenaog ɛ́gõ dõ tó ma yãdannena de Luda pó ũ, kesõ ma zĩnda yãń mɛ̀e oo. 18 Gbẽ kè è a zĩnda yã oo e weteɛ à tó bome. Gbẽ kè è weteɛ à gbẽ kè a zĩi tó boo náane vĩ, monafiki kú à guuro. 19 Musa e doka daareroo? A gbẽke yã pì kúna sõro. Bóyãnzin ée weteɛ à ma dezi?

20 Ben gbẽno bène: Nĩ zĩn vĩme. Dé bé èe weteɛ à n deɛ? 21 Yesu bèńne: Dabuyã mèn don má kè, ben à bò a pĩngi sae. 22 Musa bångukena yã dàare, ben eè bångu ke kammaboguroo zĩ. Ase èe ke Musa kiiian à nàanlo, à bò a dezi káakuno kiiame. 23 Lán wè bångu ke nène kammaboguroo zĩ nà le waton bo Musa doka kperoyãnzĩ, à kè dia a poy fẽnamazi, kè ma gbẽ gbà aafia wásawasa kammaboguroo zĩ? 24 Àton yã gwa lán a wée e ee nàro. À yã gwa a zéa.

Yesun Mesaya ús?

25 Ben Yerusalemudeeno bè: Gbẽ pì né gbẽ kè wèe à weteɛ wà à deenloo? 26 À gwa, èe yã oo gupuraa, ben gbẽkee e yã liaro. Gbãadeeno à dõ Mesaya ũ yãpuraan yó? 27 Wá dõ guu kè gbẽ kèkii bòn. Tó Mesaya mò, weégõ dõ guu kè à bònlo. 28 Beee yãnzĩ gurõ kè Yesu e yã daańne Luda ua guu, à pũtã à bè: Á ma dõ bensõ á dõ guu kè ma bòn. Ase mɛ̀e mó kõn ma zĩndaoro. Gbẽ kè ma zĩi né yãpuradeeme, ben á à dõro. 29 Má à dõ, zaakɛ ma bo à kiiame, àmbe à ma zĩ.

³⁰ Ben aɔɔe à wete wà à kũ, mɔde gbẽkee e ɔ naaro, zaake à gurɔɔ e papa kòro. ³¹ Zà guu wà Yesu náane kè pari wà bè: Tó Mesaya mò, eé dabuyã ke pari de kè gbẽ kèkii kèlan yó?

Dogarino zĩna aɔ Yesu kũ

³² Kè Farisino mà wèe yãbuu tãa zà guu à yã musu, ben sa'orikino kɔn Farisi pino dogarino zĩ wà à kũ. ³³ Ben Yesu bè: Ma kuunaaò gò fète, gbasa mà tá gbẽ kè ma zĩ kiia. ³⁴ É ma wete à koramazi, zaake é fɔ à gá guu kè má kúnlo.

³⁵ Ben gbãadee pino e kɔ lalaa: Mán à yezi à gán kè wé korazi? À yezi à gá wa gbẽ kè aɔ fàakɔa Giriki bunsuno guu kiia le à yã da Giriki pinonen yó? ³⁶ Yã kè à ò pì mì de diamɛ? Kè à bè wé a wete wà koraazi bensɔ guu kè á kún wé fɔ wà gá gwero né.

Í kè è n ká wèndia

³⁷ Zĩbaa gurɔ zãa bíta zĩ Yesu fɛɛ à pùtã à bè: Gbẽ kè ímii e à deɛ à mó ma kiia à í mi, ³⁸ gbẽ kè èe ma náane keɛ sɔ, í kè è n ká wèndia égɔ bàa lee zaa à nòse guu lán wà kè Luda yã nà. ³⁹ À yã kè ò Luda Nini kè gbẽ kè aɔɔe a náane keɛno é sí yã musumɛ. Aɔɔ Luda Nini pì vĩ gĩaro, kè Yesu e gĩake à tó bo kòro yãzi.

Gbẽno kèkèkɔana Yesu yãzi

⁴⁰ Kè gbẽno yã pì mà, gbẽkeno bè: Gbẽ kèkii né annabi pime yápura. ⁴¹ Gbẽkeno bè: Gbẽ kèkii né Mesayamɛ. Mɔde gbẽkeno bè: Mesaya é bo Galili sɔsɔ? ⁴² Wà kè Luda yã wà bè, Mesaya né Dauda boriime, eé bo Dauda be wéte Betelemumɛ. ⁴³ Ben gbẽno kèkèkɔa Yesu yãzi. ⁴⁴ Aɔ gbẽkeno yezi wà à kũ, mɔde gbẽkee e ɔ naaro.

Yuda gbāadeenɔ è Yesu náanɛ kɛro

⁴⁵ Ben dogarinɔ èara wà tà sa'orikinɔa kɔn Farisinɔ. Ben aɔ́ n̄ lá wà bè: Bóyānzi ée à kū a suoziroo? ⁴⁶ Dogari pìnɔ wèl̄a wà bè: Gbēkee e yā o lán gbē kèkii bà zikiro. ⁴⁷ Ben Farisinɔ bè́nɛ: À a likɔ́a sen yó? ⁴⁸ Gbāadee ke Farisi ke à náanɛ kèn yó? ⁴⁹ Pari beee Luda yā d̄oro, Luda lé kè́nɛmɛ. ⁵⁰ Nikodemu kè gāa Yesu kiia yāa né gbāadee pìnɔ dokemɛ. À bè́nɛ: ⁵¹ Wa doka guu wà bè, wàton yā da gbēla a yā mana sairo ke yā kè à kè d̄ona sairo. ⁵² Aɔ́ bènɛ: Galili gbēn n ũ se? Ñ tàasi ke ñ gwa, né e kè annabi ke è bɔ Galiliro. ⁵³ Ben baade tà a bɛ.

8

Nɔgbē kè wà kù zinakena guu

¹ Yesu gāa Kùkpe s̄is̄igeezi. ² Kè guu d̄o ḡɔɔ, à èara à gāa Luda ua guu. Baade píngi mò à kiia, ben à v̄èe èe yā daánɛ. ³ Ben ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ mò à kiia kɔn nɔgbē kè wà kù zinakena guu, aɔ́ à zè zà guu ⁴ aɔ́ bè Yesunɛ: Dannɛri, wà nɔgbē kè kù kɔn ḡɔp̄oseeɔ wéedewe. ⁵ Wa doka guu Musa d̄ie wà nɔgbē kè taka pápa gbèò wà à demɛ. N̄ è dia s̄ɔɔ? ⁶ Aɔ́ beee ò lɛ aɔ́ à yó wà gwa wà e wà yā daàla yānzime. Ben Yesu nàe èe ɔgbɛ k̄ɛ tɔtɛa. ⁷ Kè aɔ́ kpé wèe à lalaa, ben à a mì sè lez̄i à bè́nɛ: A gbē kè èe durun ke zikiroo à pá gbèò káaku. ⁸ Ben à èara à nàe èe ɔgbɛ k̄ɛ tɔtɛa d̄o. ⁹ Kè aɔ́ mà lɛ, ben aɔ́ f̄aakɔ́a doodo sena zaa gbēnsinɔa. Ben aɔ́ Yesu tò ado kɔn nɔgbē p̄io. ¹⁰ Ben à èara à a mì sè lez̄i à bènɛ: Nɔgbē, aɔ́ tà máme? Wèe yā danla d̄oro? ¹¹ Nɔgbē p̄i wèàla à bè:

Baa, aã gbẽkee kú kè dɔro. Ben Yesu bène: Mapi se, mé yã danlaro. N̄ gá. Zaa gbãa ñton durun ke dɔro.

Yesun gupuraa ũ andunane

¹² Ben Yesu yã ò gbẽnɔne dɔ à bè: Mámbe gupuraa ũ andunane, gbẽ kè témazii égɔ kú gusiaan dɔro, gupuraa kè è n̄ ká wèndian adee égɔ v̄i.

¹³ Ben Farisinɔ bène: N̄ de n zĩnda sèedadee ũ, n yã náane v̄iro. ¹⁴ Ben Yesu wèníla à bè: Baa tó mée ma zĩnda yã oo, ma yã náane v̄i, zaake má dɔ guu kè ma bɔn kɔn guu kè mée taan-o. Amɔanɔ s̄s, á guu kè ma bɔn kɔn guu kè mée taan-o dɔro. ¹⁵ Ée ma taari ee gbẽnteekeεεmmε. Mée gbẽke taari e s̄sro. ¹⁶ Tó ma gbẽ taari è s̄s, taari'ena pì égɔ náane v̄i, zaake má kú madoro, ma De kè ma zĩ kúmao. ¹⁷ À kú a doka takadan wà bè, sèedade gɔɔn plaaanɔ yã bé à náane v̄i. ¹⁸ Mámbe ma zĩnda sèedadee ũ. Ma De kè ma zĩ né ma sèedadeeme dɔ.

¹⁹ Ben aɔ à là wà bè: N dee kú máme? Yesu wèníla à bè: Á ma dɔro, bens̄ á ma De dɔro. Tó a ma dɔ, le a ma De dɔ. ²⁰ Yesu yã beee ò ɔɔsikiia, gurɔ kè èe yã daañne Luda ua guume. Wèe à kũro, zaake à gurɔ e papa kòro.

É f̄s à gá guu kè mée taanlo

²¹ Ben Yesu bèinne dɔ: Mée taa, é ma wetε, mɔde é ga a durun guume. É f̄s à gá guu kè mée taanlo.

²² Ben gbãadee p̄inɔ bè: À bè wé f̄s wà gá guu kè ée taanlo. Eé a zĩnda den yó? ²³ Ben Yesu bèinne: Tɔɔte kè gbẽnɔn a ũ, musu gbẽn ma ũ. Anduna kèki gbẽnɔn a ũ, anduna kèki gbẽn ma ũro. ²⁴ Beee yãnzin ma bèare é ga a durun guume. Tó ée sí kè mámbe gbẽ kè má de à ũu ũro, é ga a durun guume.

²⁵ Ben aã à là wà bè: Déme n ũu? Yesu wèńla à bè: Gbē kè má òare zaa káakun ma ũ. ²⁶ Má yā vī pari mà o a musu mà yā daoala. Gbē kè ma zīi né yāpuradeeme, yā kè má mà à kiian mēè o andunanē.

²⁷ Aṣṣe dṣ kè De Ludan à téaro, ²⁸ ben Yesu bèńne: Tó a Gbēntee Né sè á dṣ musu, é gbasa à dṣ kè mámbē gbē kè má de à ũu ũ. Mēè yāke ke kōn ma zīndaoro, yā kè ma Dee dāmēen mēè o. ²⁹ Gbē kè ma zīi kúmao, èe ma tó madoro, zaake mēègṣ yā kè è káne kee gurṣ pínghi. ³⁰ Gurṣ kè Yesu e yā pìnṣ oo, wà à náane kè pari.

Wēenēnṣ kōn zōnṣ

³¹ Ben Yesu bè Yuda gbāadee kè aṣ à yā sìnṣne: Tó á ma yā kūna, égṣ de ma ìbanṣ ũ yāpura. ³² Égṣ yāpuraa dṣ, yāpuraa pì é tó à gṣ a zīnda vī.

³³ Ben aṣ bène: Ibraī boriin wa ũ, wée zò ble gbēkenē zikiro. Ben née bee wé gṣ wa zīnda vī?

³⁴ Yesu wèńla à bè: Yāpuraan mēe ooare, gbē kè è durun kee né durun zòmē. ³⁵ Zò kuu ua gbē ũ gurṣ pínghi, ua nén ua gbē ũ gurṣ pínghi. ³⁶ Tó Luda Né a bo zòbleen, é gṣ a zīnda vī yāpura. ³⁷ Má dṣ kè Ibraī boriin a ũ, mṣde ée ma wētēe à ma de kè ma yā kú a nṣe guuro yānzi. ³⁸ Yā kè má è ma De kiian mēe oo, yā kè á mà a de kiian ée kee.

³⁹ Ben aṣ bène: Ibraīn wa de ũ. Ben Yesu bèńne: Tó Ibraī nénṣn a ũ, le a Ibraī dà sēe. ⁴⁰ Tia sa ée ma wētēe à ma de, mamṣma kè ma yāpuraa kè má mà Luda kiia òaree. Ibraī e yā beee taka kero. ⁴¹ Ée a de yākena keeme. Ben aṣ bène: Gitasṣṣṣṣṣṣ wa ũro. De mēn doon wá vī, àmbē Luda ũ. ⁴² Yesu bèńne: Tó a den Luda ũ, le á yemazi, zaake Luda kiian ma bṣn ma mṣ. Mēe mó kōn ma zīndaoro, àmbē

à ma zĩ. ⁴³ À kè dia ée ma yā d̄ro d̄roo? Kè eè f̄s à ma yā d̄ro d̄ro yānzimε. ⁴⁴ A de Ibilisi p̄n a ũ, à p̄yevin á yezi à ke. Gbēderin à ũ zaa káaku, è ze k̄n yāpuraaooro, kè yāpuraa kú à n̄se guuro yānzi. Tó à εγεε t̄o, à zĩnda d̄n gwe, zaake εγεdeen à ũ, εγε m̄imε. ⁴⁵ Mapi s̄s, m̄ε yāpuraa o. Beee yānzi eè ma yā síro. ⁴⁶ A té, dé bé eé be ma durun kè? Kè yāpuraan m̄ε oo, à kè dia ée ma yā siiroo? ⁴⁷ Gbē kè de Luda p̄ ũu è yā kè Ludaa e oo mame. Á de Luda p̄ ũro, beee yānzin eè ma yā maziro.

Yesu dena Ibraĩla

⁴⁸ Ben gbāadee p̄n̄ b̄ne: Samaria gb̄n n ũ! N̄ zĩn v̄imε! Ke yāpuranlo? ⁴⁹ Ben Yesu b̄e: Má zĩn v̄iro. M̄ε b̄ε li ma Denε, m̄ode eè ma kpe bo. ⁵⁰ M̄ε wete mà a zĩnda t̄o b̄ro, gb̄ke bé è wete m̄ε, àmbe yāḡḡri ũ. ⁵¹ Yāpuraan m̄ε ooare, gb̄ kè è d̄o ma yāzi é ga zikiro.

⁵² Ben gbāadee p̄n̄ b̄ne: Wá d̄s sa kè n̄ zĩn v̄i. Ibraĩ gà k̄n annabin̄ p̄ngi, ben n̄εe bee gb̄ kè è d̄o n̄ yāzi é ga zikiro? ⁵³ N̄ de wa dezi Ibraĩ kè ḡlan ȳs? Annabin̄ ḡaga d̄o. Dén n̄ε n̄ zĩnda diε à ũu? ⁵⁴ Ben Yesu b̄e: Tó m̄ε ma zĩnda t̄o b̄omε, beee b̄ε v̄iro. Ma De kè ée bee à de a Luda ũ, àmbe è ma t̄o bo. ⁵⁵ Á à d̄ro, m̄ode má à d̄s. Tó ma bè má à d̄ro, m̄éḡ de εgedee ũ lán a bà m̄ε. Má à d̄s, ben má à yā k̄na. ⁵⁶ A dezi káaku Ibraĩ p̄nnaa kè ma gur̄o ena yā musu. Á è, ben à p̄o kè nna.

⁵⁷ Ben gbāadee p̄n̄ b̄ne: N̄εe ká w̄ε baplaa akuri k̄ro, ben n̄ Ibraĩ ès? ⁵⁸ Yesu b̄ne: Yāpuraan m̄ε ooare, le w̄e Ibraĩ i k̄ro, má kuu. ⁵⁹ Ben ās gb̄ s̄ε le w̄a à pápao. Ben a a zĩnda ùte à b̄o Luda ua guu.

9

Gõgbẽ kè wà ì vĩa ù kèkõana

¹ Kè Yesu e lili oo, à gõgbẽ kè wà ì vĩa ùu è. ² Ben à ìbanɔ à là wà bè: Rabi, dé durun yānzin wà gbẽ pì ì vĩa ùzi? À zīnda pó yānzin yóɔ, ke à de kōn à dao pómɛ? ³ Yesu wènlà à bè: Èe ke àpi ke à de kōn à dao durun yānzinlo. Lɛ wà Luda yākɛna ea yānzime. ⁴ Séde wà gbẽ kè ma zīi zīi ke zaa gupura wéézī. Gusiaa e suu kè gbẽke é zī ke e à ke dɔro. ⁵ Gurɔɔ kè má kú anduna guu, má de gupuraa ù andunanɛ.

⁶ Kè à ò lɛ, à lóu sù tɔɔtɛ, ben à yà à màma à wéɛnɔa. ⁷ À bènɛ: N̄ gá n̄ uu pípi Siloamu í guu. Tó pì bè, í gbarena. Ben à gàa à uu pìpi, ben à sù wéɛo wèna. ⁸ À fáandideenɔ kōn gbẽ kè aɔ à dɔ baakeri ùunɔ bè: Gbẽ kè ègɔ baa keɛ vèɛna pìn gweroo? ⁹ Gbẽkenɔ bè: Àpime. Gbẽkenɔ bè: Auo, adee b̀k̀ɔbaomɛ. Gõgbẽ pì bè: Mámbee! ¹⁰ Ben aɔ à là wà bè: À kè dia n wéɛ wè? ¹¹ À wènlà à bè: Gbẽ kè wè benɛ Yesu bé à bùsu yà à màma ma wéɛa, à bè mà gá uu pípi Siloamu í guu. Kè ma gaa ma uu pìpi, ben ma guu è. ¹² Ben aɔ à là wà bè: Àpi kú máme? À bè: Má dɔro.

Farisinɔ yálalana gbẽ kè de vĩa ù yāaa

¹³ Ben aɔ gàa Farisinɔ kiia kōn gbẽ kè de vĩa ù yāa pìo. ¹⁴ Bensɔ kámmabogurɔɔ zīn Yesu bùsu yà à à wéɛ wèonɛ. ¹⁵ Ben Farisinɔ à là dɔ: Dian n̄ kè nà n guu è? À wènlà à bè: À b̀ɔ̀t̀nga mà ma wéɛame. Kè má pìpi, ben ma guu è. ¹⁶ Ben Farisi kenɔ bè: Gbẽ pì e b̀ɔ̀ Luda kiianlo, zaake è kámmabogurɔɔ zī yā daro. Aɔ gbẽkenɔ bè: Durunkɛri é f̄ɔ̀ à dabuyā beenɔ taka keɔ? Ben aɔ kèkèkõa. ¹⁷ Ben aɔ à là dɔ: Mmɔn s̄ɔ,

gbē kè à n wée wènnεε, née à yā daa diame? À bè: Annabime. ¹⁸ Baa kōn beeo gbāadeenɔ e sí kè vīan à ũ gbasa à wée wèro, ben aō gāa wà à de kōn à dao sisi. ¹⁹ Aō n lā wà bè: A nén yés? A à ì vīa ũn yó? À kè dia èe guu ee saa? ²⁰ Ben à de kōn à dao wèrla wà bè: Wá dō kè wa némε. Wa à ì vīa ũmε. ²¹ Mòde lán à kè nà èe guu ee sa, ke gbē kè à à wée wène, wá dōro. À à la gwe. Gbē ɔndōname, eé fō à a zīnda yā o. ²² À de kōn à dao ò lε, kè aōe vīa kεε gbāadeenɔne yānzime. Zaake aō zèo kè gbē kè bè Yesu né Mεsayame, wà aduakεkpe zé zōne. ²³ Beee yānzin à de kōn à dao bè, gbē ɔndōname, aō à lazi.

²⁴ Gbē kè de vīa ũ yāa pì sisina gèn plaadee guun aō bène: N yāpura a o Luda yāzi. Wá dō kè gōgbē pì né durunkεrimε. ²⁵ Ben à bè: Tó durunkεrimε, má dōro. Yā mèn don má dō. Vīan ma ũ yā, ben mée guu ee sa. ²⁶ Ben aō à là wà bè: Bón à kènnεε? Dian à kè nà à n wée wènnεε? ²⁷ À wèrla à bè: Má òare kò, ée swā kpáro. Bóyānzin á yezi à mazi dɔɔ? Á yezi à gō à ibanɔ ũ sen yó? ²⁸ Ben aō zɔka dōa wà bè: Mbe n de à ìba ũ gwe! Wamɔwa sō Musa ibanɔn wa ũ. ²⁹ Wá dō kè Luda yā ò Musao. Àmɔ sō, wá dō guu kè à bònlo. ³⁰ Ben gōgbē pì bèné: À yābonsae ma gwe! À ma wée wème, ben á dō guu kè à bònlo? ³¹ Wá dō kè Luda è swā kpá durunkεrinɔ yāziro, mòde è swā kpá a yāmari kè aōè a poyezi kεenɔ yāzi. ³² Zaa lán Luda anduna kàe nà, wèe ma gbēke gbē kè wà à ì vīa ũu wée wène zikiro. ³³ Tó èe ke gbē pì bō Luda kiiaro, eé fō à póke kero. ³⁴ Ben aō bène: Wà n i durun guu míomíomε, ben née yā daaweó? Ben aō

pèa.

Ludadōsai né vīakūname

³⁵ Yesu mà kè wà pèa. Kè à à è, à à là à bè: Néε Gbēntee Né náane keεó? ³⁶ Gōgbē pì wèàla à bè: Mare, dén à ũ le mà e mà à náane keε? ³⁷ Yesu bène: N à è, àmbe e yā oonyo. ³⁸ Ben gōgbē pì bène: Dii, mée n náane keε. Ben à dōnzi kènε. ³⁹ Ben Yesu bè: Gbēno kēkēkōana yānzin ma mōzi anduna guu kè, le wéesiadeeno wéε kē, wékērinō gō wéesiadeeno ũ.

⁴⁰ Farisi kenō kú gwe. Kè aō yā pì mà, aō bène: Wapino, vīanōn wa ũ seó? ⁴¹ Ben Yesu bèñne: Tó vīanōn a ũ, le á durun vīro. Mōde kè ée bee a wéε kēna yānzi, a durun kpé kúaome.

10

Yālekōzina kōn sādārio

¹ Yāpuraan mée ooare, gbē kè è gē sā karalenlo, mōde è vī karala gu pānden, adee né kpāime, kpāi wéedeweme. ² Gbē kè è gē karalen sō, adeen sādāri ũ. ³ Kara dākpari è zé wē adeene, sāano sō à kòto dō. È a sāano sísi aō baade tóa à bōéño. ⁴ Tó à bōéño, è dōñne ae aōègō tézi kè aō à kòto dō yānzi. ⁵ Aōè we wà té gbē pāndeziro. Aōè bàa lénε kè aō gbē pānde kòto dōro yānzi. ⁶ Yesu yā pì lēkōziñne, ben aōe dō tó bó yān èe ooñnero.

Yesu né sādāri maaame

⁷ Beee yānzi Yesu èara à bèñne: Yāpuraan mée ooare, māmbe karale ũ sāano. ⁸ Gbē kè aō dōme aeno né kpāino, kpāi wéedeweno me ní píngi, ben sāano e ní yā maro. ⁹ Māmbe karale ũ. Gbē kè gè ma guu é aafia e. Eégō gēε àgō bōo éé póblekii

e. ¹⁰ Kpāi'ona yānzin kpāi è mózi è pò de è pò kaate. Ma mómε, le gbēno gō wēndi vī aōgō vī papana. ¹¹ Mámbe sādāri maaa ũ. Sādāri maaa è gí a wēndizi a sāano yānzi. ¹² Ayazīkeri né sādāri maaanlo. Kè sāano de à pò ũro yānzi, tó à è lewan e mo, è sāano tón à bàa léme, ben lewan è sí sāano té à n fāakōa. ¹³ Gbē pì bà ègō kú kōn sāanooro, kè à de ayazīkeri ũ yānzi. ¹⁴ Mámbe sādāri maaa ũ. Má a sāano dō, ma sāano sō ma dō, ¹⁵ lán De Ludaa ma dō bensō má à dō nà. Mèè gii ma wēndizi aō yānzi. ¹⁶ Má sã pāndenō vī kè aō kú kara kè guuro. Sé mà suño se. Aōé ma kòto ma, kpàsa é gō mèn do kōn dārio mèn do. De Ludaa yemazi ¹⁷ kè mée gii ma wēndizi yānzi, le mà εara mà sí do. ¹⁸ Gbēke é ma wēndi símaro, mé gízi kōn ma zīndaome. Má à gizina zé vī, má à sina zé vī do. Yã kè ma Dee diemεen gwe. ¹⁹ Yã pì yānzi Yuda gbāadeeno kèkēkōa do. ²⁰ Aō té gbē paridee bè: À zīn vīme, à mì liε. Bóyānzin ée swã kpaa à yāzizi? ²¹ Aō gbēkenō bè: Zīnde yã'onan gwero. Zīn é fō à vīa wée wēs?

Yesu a ludake onnena

²² Luda kpé kyakεna zībaa kà zaa Yerusalemu. Buusiε guumε, ²³ ben Yesu e lili oo Luda ua guu, zaa guu kè wè be Sulemanu gbaadaan. ²⁴ Ben Yuda gbāadeeno ligazi, aō à là wà bè: Né wa tó logona ai bōremε? Tó Mesayan n ũ, n owe wásawasa. ²⁵ Ben Yesu wēnla à bè: Má òare, ée síro. Yã kè mée kεε kōn ma De tóo pìnōn à sèeda ũ. ²⁶ Amōano sō ée síro, kè á de ma sāano ũro yānzime. ²⁷ Ma sāano è ma kòto ma. Má n dō, ben aōègō témazi. ²⁸ Mèè wēndi kè è yāaro kpámma, aōé ga zikiro. Gbēke é

fɔ̀ à n̄ bɔ̀ ma ɔ̀zĩro. ²⁹ Ma De kè à n̄ kpámaa de baade pín-gila. Gbêke é fɔ̀ à n̄ bɔ̀ à ɔ̀zĩro. ³⁰ Mapi kɔ̀n ma Deo wá dɔ̀nkɔ̀mɛ.

³¹ Gbãadee pìnɔ̀ gbè sèse dɔ̀ lɛ wà à pápao wà à de. ³² Ben Yesu bèñne: Ma yã maaa kè ma Dee dàmeɛnɔ̀ kèare pari. Yã maa kparee yãnzin á yezi à ma pápa gbèozì? ³³ Ben gbãadee pìnɔ̀ wèàla wà bè: Wá yezi wà n̄ pápa gbèo yã maaa kè n̄ kè yãnzinlo. Kè n̄ dɔ̀kè kɔ̀n Ludao yãnzimɛ. Gbènteen n̄ ũ, ben n̄ n̄ zĩnda diɛ Luda ũ. ³⁴ Ben Yesu wèñla à bè: Ludaa ò a doka takadan à bè Ludanɔ̀n n̄ ũ. ³⁵ Luda e gbê kè èe yã ooñne pìnɔ̀ sísi ludaanɔ̀roo? À yã gogona vĩ sɔ̀ro. ³⁶ Mamɔ̀ma kè ma De ma diɛ adona à ma zĩ anduna guu sɔ̀, kè ma bè Luda Nén ma ũ, bóyãnzì a bè ma dɔ̀kè kɔ̀n Ludaozi? ³⁷ Tó mée ma De kena keero, àton ma yã síro. ³⁸ Tó mée kee sɔ̀, baa tó ée ma yã síro, à ma náane ke ma yãkenanɔ̀ yãnzì, lɛ àgɔ̀ dɔ̀ sãnsãn kè De Ludaa kú ma guu, ben má kú à guu sɔ̀. ³⁹ Ben aɔ̀ èara wèe zé wetɛɛ wà à kũ, ben à pitiñgu.

⁴⁰ Ben à èara à gàa Yoda baa kãa kpa, guu kè Yaaya gbèno batisi kèn káaku. À gurɔ̀plaa kè gwe, ⁴¹ ben wà mò à kiia paripari wà bè: Baa kè Yaaya e dabuyã ke kero, yã kè à ò gbê kèkiimusu pín-gi né yãpuraamɛ. ⁴² Ben wà à náane kè gwe pari.

11

Lazaru gana

¹ Gbê kè wè benɛ Lazaru e gyãa kee zaa Betani wéte kè Mariama kɔ̀n a v̄i Maatao kún. ² Mariaman nɔ̀gbê kè n̄sì gūnnadee kù Dii gbáa à gògo kɔ̀n a mìkão ũ. ³ Ben Lazaru dāre pìnɔ̀ lékpāsā kè Yesunɛ wà bè: Dii, n̄ gbènnaa e gyãa kee. ⁴ Kè

Yesu yā pì mà à bè: Gyāa pì é mì de gaaoro. Le wà Luda gakui e yānzime, le Luda Né sɔ́ tó bɔ́ à musu. ⁵ Yesu ye Maata kɔ́n à dāaroozi kɔ́n Lazaruo. ⁶ Kè à mà Lazaru e gyāa kεε, ben à gò guu kè à kún gĩa gurɔ́ plaa. ⁷ Beee gbɛran à bè a ìbanɔ́nε: Wà εara wà gá Yudea. ⁸ Ben à ìbanɔ́ bènε: Rabi, gbāadeenɔ́ yezi wà n pápa gbèò èe gi kero, ben n̄ yezi wà εara wà gá gwe dɔ́? ⁹ Yesu bè: Fāantē doo né awa kuri awεεpłaanloo? Gbē kè èe táa oo fāantē è gèn síro, kè èe guu ee anduna kèkii gupuraazi yānzi. ¹⁰ Tó èe lili oo gwāāvī, è gèn sí kè à gupuraa pì vīro yānzi.

¹¹ Yā pì ona gbɛran Yesu bèn̄nε: Wa gbēnna Lazaru ii òmε. Mé ga mà à vu. ¹² Ben à ìbanɔ́ bènε: Dii, tó èe ii oomε, eé aafia e. ¹³ Lazaru ga yān Yesu e ooñnε, ben aɔ́ɔe daa i'oname yāpura. ¹⁴ Ben Yesu òñnε wásawasa sa à bè: Lazaru gámε. ¹⁵ Ma pɔ́ kè nna kè má kú gwero, le à e à ma náanε kε yānzi. Wà gá à kiia. ¹⁶ Ben Tomasi kè wè benε Sika bè a gbēnɔ́nε: Wà gá kɔ́n Diio wà ga wa píngi.

Yesun gbē ké è gènɔ́ vu à wèndi kpámma ũ

¹⁷ Kè Yesu kà gwe, à mò à lè wà Lazaru v̄i à gĩa kε à kè gurɔ́ siigɔ́ kò. ¹⁸ Betani kú k̄i kɔ́n Yerusalemuo lán kiloo aagɔ́ bà. ¹⁹ Yuda gbāadeenɔ́ bò zaa gwe pari aɔ́ mò Maata kɔ́n Mariamao kiia, le wà sùu kpán̄nε aɔ́ dāgɔ́ ga yā musu. ²⁰ Kè Maata mà Yesu e mɔ́, à bò à gāa daàlε, mɔde Mariama zè be. ²¹ Ben Maata bè Yesunε: Dii, tó n̄ kú kè mε yā, le ma dāgɔ́ e garo. ²² Baa tia má dɔ́ kè yā kè n̄ gbèka Ludaa, eé kεnnε. ²³ Yesu bènε: N dāgɔ́ é fεε. ²⁴ Maata bènε: Má dɔ́ kè eé fεε zī kè gènɔ́ é fεε ziaa zī. ²⁵ Yesu bènε: Mámbe gbē kè è gènɔ́ fεε à wèndi kpámma ũ. Baa tó

ma náanekeri gà, eégõ kpɛɛ kuu. ²⁶ Gbɛ̀ kè kuu, ben èe ma náanɛ kɛɛ é ga zikiro. N beee sù? ²⁷ Maata bènɛ: Èè, Dii, má sù kè Mesayan n ũ, Luda Né kè wà bè eé mó anduna guu.

Yesu wée'i kàn

²⁸ Kè Maata ò lɛ, ben à gàa à a dǎaro Mariama sùsi, ben à ònɛ asii guu à bè: Dannɛri mò èe n gbekaa. ²⁹ Kè Mariama yǎ pì mà, à fɛɛ kpakpaa èe gaa à le. ³⁰ Yesu e gĩakɛ à gɛ̀ wéte guu kòro, à kpé kú guu kè Maata dàalen. ³¹ Gbǎadee pìnɔɔ kú kpén kɔ̃n Mariamao, aǎɔe sùu kpaanɛ. Kè aǎɔ è à fɛɛ kpakpaa à bò, aǎ bò wà tɛzi, zaakɛ wèe daa èe gaa ɔɔ dɔ miraamɛ.

³² Kè Mariama kà guu kè Yesu kún, kè à à è, à kùɛ à gbá saɛ à bènɛ: Dii, tó n kú kɛmɛ yǎ, lɛ ma dǎgɔɔ e garo. ³³ Yesu è èe ɔɔ dɔɔ, ben gbǎadee kè aǎɔ kúo pìnɔɔ e ɔɔ dɔɔ dɔ. Ben à nòseyɔɔɔ sù à pɔɔ yàka. ³⁴ Ben à bè: A à vǐi máme? Aǎ wèàla wà bè: Maree, n mó n gwa. ³⁵ Yesu wée'i kàn. ³⁶ Ben gbǎadee pìnɔ bè: À gwa lán à yezi nà. ³⁷ Ben aǎ gbɛkenɔ bè: Àmɔ kè vǐa wéɛ wè, eé fǎ à gù Lazarunɛ àton garoo?

Lazaru fɛna

³⁸ Kè Yesu e gaa mira pì kiia, ben à nòseyɔɔɔ sù dɔ. Mira pì né gbèwɛɛmɛ, gbè gbɛ̀ntɛ tataàlɛ. ³⁹ Yesu bè: À gbè pì go à léa. Ben gbɛ̀ kè gà pì dǎre Maata bènɛ: Dii, èe gũu sǎɔ, zaakɛ à kè gurɔ siigɔ̃n yè. ⁴⁰ Yesu bènɛ: Mɛɛ onnɛ kè tó n ma náanɛ kè, né Luda gakui eroo? ⁴¹ Kè wà gbè pì gò, ben Yesu wéɛ sè musu à bè: Baa, ma n sáabu kè kè n ma yǎ mà. ⁴² Má dǎ kè nɛɛgɔ̃ ma yǎ maa gurɔ pínɡi, mɔde má ò lɛ parii kè aǎɔ kú kènɔ yǎnzimɛ, lɛ aǎ e wà sí kè mbe n ma zǐ. ⁴³ Kè à

ò le, ben à pùtã kǝn kòto gbãaaò à bè: Lazaru, ñ bò.
 44 Ben gbẽ kè gà pì bò, pólé fífi à mèa, bisa yina à mià.
 Yesu bèññe: À pò poroa à à gbarɛ.

Lékpakǝsǝna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Luk 22:1-2)

45 Yuda gbãadee kè aǝ mò Mariama kiia pìno, kè aǝ yã kè Yesu kè pì è, aǝ a náane kè pari. 46 Mòde aǝ gbẽkeno gàa Farisinò kiia, aǝ yã kè Yesu kè tǝkèñne. 47 Ben sa'orikinò kǝn Farisi pìno gbãadeenò sisi kakǝanaa wà bè: Gbẽ pì e dabuyã kee pari, wée kee diamɛ? 48 Tó wá tò èe kee le, baade é à náane ke, Romudeenò é mó wà wa Luda kpé kǝn wa boriio kaate píngi. 49 Ben Kayafa aǝ gbẽ mèn doo kè de sa'oriki isi ũ wè beea bèññe: Á yãke dǝro. 50 Á dǝ kè gbẽ mèn do gana wa píngi gǝe ũu maa de wa bori kaatenalaroo? 51 Èe yã pì o a zĩnda poyezioro. Kè à de sa'oriki isi ũ wè beea yãnzin à annabikɛyã ò kè Yesu é ga Yudanò gǝe ũ. 52 Èe ke Yudanò ñtǝenlo, ai kǝn Luda né kè aǝo fáakǝanano do, le à ñ ke mè dǝnkǝ ũ. 53 Zaa zĩ beeean gbãadee pìno zè kǝn Yesu dɛnao. 54 Beee yãnzin Yesu e bò gupuraa ñ té dǝro. Ben à gàa lakutu kè kú gbáa sae kè wè be Eflaimu. À gurɔplaa kè gwe kǝn a ìbanò.

55 Yudanò Banla zĩbaa kà kǝi. Wà bò lakutunò guu paripari, wà gàa Yerusalemu gbãsĩbòna yãnzin ai zĩbaa pì gǝ ká. 56 Aǝo Yesu wɛtɛɛ, aǝo zena Luda ua guu, aǝo kǝ lalaa wèe bee: Ée daa diamɛ? Éé we à mó zĩbaa kè keó? 57 Sa'orikinò kǝn Farisinòo diè kè tó gbẽke Yesu kúkii dǝ, à oñne le aǝ e wà à kú.

12

*Nósi gū nna kuna Yesu gbáa
(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)*

¹ Banla zĩbaa gò guro swεεdo, ben Yesu m̀ Betani, Lazaru k̀ è à f̀εε b̀ona gaan bε ẁετε. ² Wà p̀óblee k̀è Yesunε gwe. Maata bé èe p̀óblee kpaatετεε, Lazaru s̀o kú p̀óbleriǹo t́ε k̀ōn Yesuo. ³ Ben Mariama nósi bori maa ɔɔdee s̀è à m̀ò, à k̀ù Yesu gbáa, ben à à gbá g̀ògo k̀ōn a m̀ikāo. Nósi gūu dàgula kpé p̀ì guu. ⁴ Yesu ibaǹo doke Yudasí Isikariotí k̀è eé Yesu kpámma b̀è: ⁵ Nósi k̀è ɔɔ kà kondogi ẁàa do kpé basɔɔro. B̀yānzi ẁèe yá wà à ɔɔ kpà takaasideeǹoaziroo? ⁶ Èe beee o takaasideeǹo ẁēndagwana yānzinlo, k̀è à dε kpāi ũ yānzimε. Àmbe èg̀ō ɔɔɔ kūna àg̀ō ɔɔ kok̀εε. ⁷ Ben Yesu b̀è: Ñ ǹogb̀ε daa t́o. À beee d̀iε ai ma g̀è kεgurɔɔamε. ⁸ Takaasideeǹo ég̀ō kúao guro p̀ingi, mapi s̀ō még̀ō kúao guro p̀ingiro.

Lékpak̀s̀s̀na Lazaruzi

⁹ Yuda gbāadeeǹo mà k̀è Yesu kú Betani, ben aō g̀àa gwe paripari. Èe kε Yesu yānzin aō g̀àazi adoro, lε d̀o aō Lazaru k̀è Yesu à f̀εε b̀ona gaan e yānzimε. ¹⁰ Ben sa'orikiǹo z̀èo wà Lazaru dε se d̀o, ¹¹ zaake beee yānzin gbāadeeǹo e k̀εεm̀ma pari, aōɔe Yesu náanε kεεzi.

Gbāakekpana Yesuzi zaa Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² K̀è guu d̀o, parii k̀è aō m̀ò zĩbaa kε Yerusalemuǹo mà k̀è Yesu e m̀oɔ, ¹³ ben aō kpakpa láǹo z̀ōz̀ō aō g̀àa daàlεo. Aōɔe wii lεε ẁèe bee:

Ñ gbāaa kε!

Aubarikadeen gb̀ε k̀è èe m̀oɔ Dii t́o ũ!

Aubarikadeen Isarailinɔ Kína ũ!

¹⁴ Yesu zaaki è à dìa lán à kēna Luda yān nà wà bè:

¹⁵ Zayɔndeenɔ, àton vīa kero.

A kína e mɔɔ à di zaakinε b̀̀rɔ̀ kpeε.

¹⁶ À ìbanɔ̀ e yā̀ pì m̀̀ d̄̀s̄̀ gĩaro. Yesu fεε à tana gakui guu gbεran aɔ̀ d̄̀s̄̀ sa kè wà yā̀ pì kè à musumε, ben aɔ̀pinɔ̀ bé wà à píngi kènε.

¹⁷ Kè Yesu Lazaru sìsi à à fεε b̀̀na miran, gbē kè aɔ̀ kúonɔ̀ à baaru kpàkpańne. ¹⁸ Beee yānzin parii g̀̀a wà dà̀̀lezi, zaake aɔ̀ mà kè à dabuyā̀ pì kè.

¹⁹ Ben Farisinɔ̀ bèk̄̀nε: Á ès? Wé f̄̀ wà p̄̀ke woaro.

À gwa lán anduna b̀̀ à tézi nà.

²⁰ Girikinɔ̀ kú gbē kè aɔ̀ m̀̀ d̄̀nzi ke zĩbaakekiiianɔ̀ té, ²¹ ben aɔ̀ g̀̀a Filipi kè b̀̀ Betesaida, Galili b̀̀sun kiia, aɔ̀ w̄̀ε k̄̀a wà bè: Maree, wá ye Yesu k̄̀'enzai.

²² Filipi g̀̀a à ò Andurunε, ben aɔ̀ g̀̀a wà ò Yesunε l̄̀do.

Yesu a ga yā'ona

²³ Yesu bèńne: Gbēntee Né t̀̀bɔ̀gurɔ̀ kà.

²⁴ Yāpuraan méε ooare, t̀̀ p̄̀wεε e ḡ̀ b̀̀su guu à f̄̀mba b̀̀ro, èḡ̀ kuu adomε. T̀̀ à f̄̀mba b̀̀ s̄̀, è né i maamaa. ²⁵ Gbē kè ye a w̄̀ndizi é korazi. Gbē

kè g̀̀ a w̄̀ndizi anduna k̀̀kiin s̄̀, adee éḡ̀ k̄̀na ai gurɔ̀ píngi. ²⁶ T̀̀ gbē yezi à zĩ kemε, àḡ̀ témazi. Ma zĩkeri éḡ̀ kú guu kè má kún. T̀̀ gbē e zĩ kemε, ma

De é a kpe da. ²⁷ Tia sa ma p̄̀ɔ̀ yàka. Bón mé oo? Mé be, Baa, ñ ma b̀̀ yā̀ kè èe m̄̀ɔ̀maan yó? Auo!

Ma m̀̀ yā̀ kè èe m̄̀ɔ̀maa pì yānzimε. ²⁸ Baa, ñ t̀̀ b̀̀. Ben k̀̀to b̀̀ ludambe à bè: Ma t̀̀ b̀̀ k̀̀, bens̄̀ mé

εara mà b̀̀ d̀̀.

29 Kè gbě kè aṣo kú gweeno mà, aṣ bè: Lou bé à pùtá. Gbēkeno bè: Malaika bé à yā ònε. 30 Ben Yesu bènnε: Èε ke ma yānzin kòto pì b̀̀ziro, a yānzime. 31 Yā é v̄ε anduna k̀̀kiia sa. Weé anduna k̀̀ki kína bo kpatan sa. 32 Mapi s̄, tó wà ma se wà ma do musu, mé bori s̄nda píngi gáε aṣ su ma kiia.

33 Kè Yesu ò ε, à gaa kè eé gaa takan à téa. 34 Ben gbēno bènε: Wá mà à kú doka takadan wà bè Mεsaya éḡo kuu gur̄o píngime, ben n bè weé Gbēntee Né sé wà do musu s̄ né? Dén Gbēntee Né pì ũu? 35 Yesu w̄nla à bè: Gupura kuunaa ḡ̀ fétemε. Gur̄o kè gupuraa pì kúao, àḡo t̄aa oon, ε guu tón sia k̄awaro yānzi. Gbē kè èe t̄aa oo gusiaan d̄s guu kè èe gaanlo. 36 Gur̄o kè á gupuraa pì v̄i, à gupuraa pì náanε ke, ε à ḡo gupuradeeno ũ.

Kè Yesu ò ε, ben à gàa à ùteínε.

Gbēno e Yesu náanε kero

37 Baa k̄n dabuyá parii kè à kè n wáano, aṣoε à náanε kero, 38 ε yā kè annabi Isaya ò e à papa yānzi kè à bè:

Dii, gbēkee e baaru kè wá kpà síro.

Wà n gbāaa è w̄e d̄ro.

39 Aṣoε we wà à náanε k̄ero, zaake Isaya bè do:

40 Luda n̄ w̄εε v̄ia k̄únε

ε aṣton guu ero.

À n̄ k̄u keínε gbāa

ε aṣton yā ma aṣ aε doa à n̄ k̄k̄̄aro.

41 Isaya beee ò kè à Yesu gakui è yānzime, ben à à yā ò. 42 Baa k̄n beeeo gbāadee p̄no Yesu náanε kè pari. Farisin̄o yānzin aṣeḡo yezi wà d̄m̄maro, ε w̄aton aduakεkpε zé z̄n̄nero yānzi. 43 Zaake aṣo yezi gbēnteen̄o n̄ s̄abu kpá dε Luda n̄ s̄abu kpála.

44 Ben Yesu pùtã à bè: Gbē kè èe ma náane kεε, èe ke mapin èe náane kεε adoro, èe gbē kè ma zĩ náane kεεme se dɔ. 45 Gbē kè èe ma ee e gbē kè ma zĩ eeme se. 46 Ma mɔ anduna guu gupuraa ũme, le gbē kè èe ma náane kεε tón gɔ gusiaan dɔro. 47 Gbē kè ma yã mà ben à kũnaro, èe ke mámbe mé yã v̄εaro, zaake mée mó yã v̄εe andunaanlo, ma mɔ anduna mì síme. 48 Gbē kè gimazi ben èe ma yã síro, yãkpaekena e à d̄aa. Yã kè má òne pì bé eé v̄εa ziaa zĩ. 49 Zaake mée yãke o k̄ɔn ma zĩndaoro. Yã kè má ò k̄ɔn yã kè má dànnεo, ma De kè ma zĩ bé à dieme. 50 Má d̄ɔ kè yã kè à dieme né w̄endi kè è yãaro yãme. Beee yãnzĩ yã kè mée oo, mée oo lán ma Dee dàme nãme.

13

Yesu a ibanɔ gbá pipina

1 Le Banla zĩbaa kpé à ká, Yesu d̄ɔ kè a bɔna anduna kèkii guu tana a De kiia gurɔɔ kà. Lán à ye a gbēnɔzi anduna guu nà, à yeñzi ai a w̄endi lémmε. 2 Kè āɔe uusie pó blee, Ibilisi ḡiake à yã dà Simɔ Isikarioti né Yudasi swèn kò, le à Yesu kpámma. 3 Yesu d̄ɔ kè a De pó píngi nàare a ɔzĩ. À d̄ɔ kè a bɔ Luda kiiame, bens̄ é εara à tá à kiiame. 4 Gurɔɔ kè āɔe pó blee, Yesu f̄εe à a uta b̄ò à kàe, ben à tawei sè à d̄ò a pii. 5 Beee gb̄era à í kà taa guu, ben à nà a ibanɔ gbá pipinaa, èe gogoo k̄ɔn tawei kè à d̄ò a pii. 6 Kè à kà Simɔ Pita kiia, Pita bène: Dii, m̄be né ma gbá pípimeɔ? 7 Yesu wèàla à bè: N̄ yã kè mée kεε d̄ɔ ḡiaro, m̄de né yãa ò d̄ɔ. 8 Pita bène: Né ma gbá pípihero fá! Yesu bène: Tó mée n gbá pípiro, n bà kúmao dɔro. 9 Simɔ Pita bène: Dii, èe ke ma gbáme

adoro, ma ɔ kɔ̃n ma m̀iome dɔ. ¹⁰ Yesu bène: Gbẽ kè zú ò bà kú kɔ̃n a m̀ègu ke pipinaoro, séde à gbá, zaake à z̃ename. Á gbásíro, m̀ode èe ke a pínginlo. ¹¹ À gbẽ kè eé a kpámma d̃s. Beee yānzin à bè ão gbásísai ń píngiro.

¹² Kè à ń gbá p̀ipiíne à ỹaa, à a uta sè à dà, ben à èara a gbèn. Á bè́ne: Á ỹa kè má k̀earee d̃s? ¹³ Èe ma sísi Danneri kes̃ Dii. Ée oo a z̃eamε, zaake má de à ũmε. ¹⁴ Lán mamɔma kè má de a dii kɔ̃n a dannerio ũu a gbá p̀ipiare nà, àgae k̃s gbá pípii lε se. ¹⁵ Ma à taka k̀eare. Àgae ke lán má k̀eare nà. ¹⁶ Yāpuraan m̃εe ooare, z̀b̀bleri èg̃s de a diilaro, z̃iri èg̃s de gbẽ kè à à z̃ilaro.

¹⁷ Lán a ỹa beee d̃s nà, aubarikadeenɔn a ũ tó ée keε lε. ¹⁸ Èe ke a píngi yān m̃εe ooro. Má gbẽ kè ma ń séno d̃s. Séde ỹa kè k̃ena Luda yān kè papa kè wà bè: Gbẽ kè weè ɔ kak̃sa ta d̃nk̃s guu bé à b̀ò ma kpεε. ¹⁹ M̃εe ooare tia lε à kpé à m̀ó, lε tó à m̀ò, é sí kè m̀ambe à ũ. ²⁰ Yāpuraan m̃εe ooare, gbẽ kè ma z̃iri sì ma simε. Gbẽ kè ma si s̃s, adee gbẽ kè ma z̃i sìme.

Yesu g̃take à d̃s ỹa kè Yudasi é ke

(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)

²¹ Kè Yesu ò lε, à ǹs̃eyɔgɔ sì, ben à ò́ne wásawasa à bè: Yāpuraan m̃εe ooare, a gbẽ m̀èn doo bé eé ma kpámma. ²² Ben à ibano k̃s gwàgwa k̃s w̃éεz̃i ãs bídi kè gbẽ kè à téa. ²³ Ìba doo kè Yesu yezi g̃εεkεsεkεna à saε. ²⁴ Ben Simɔ Pita lézukii k̃ene à Yesu la tó dén à téa. ²⁵ Ben ìba p̀i nà Yesuzi à à là à bè: Dii, démeε? ²⁶ Yesu wèàla à bè: Mé lɔma z̃s d̀òà mà kpá adeea. Ben à lɔma z̃s d̀òà à kpà Simɔ Isikarioti né Yudasia.

27 Kè Yudasi lɔma pì sɪ, Setān gèn gɔɔ. Ben Yesu bène: Yā kè né ke ñ ke kpakpaa. 28 Gbē kè aɔɔe pɔ bleenɔ kee e dɔ tó bɔyānzi Yesu òne leziro. 29 Kè Yudasi bé ègɔ ɔɔɔ kūna, ben gbēkenɔ e daa Yesu bène à gá zībaa pɔ kè aɔɔ yezinɔ lúme ke à gá pɔke kpá takaasideenɔa. 30 Kè Yudasi lɔma pì sɪ, à bɔ gɔɔ. Gwāavīme sɔ.

Yesu gĩake à dɔ yā kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-21, Luk 22:31-34)

31 Kè Yudasi bɔ, ben Yesu bè: Tia sa Gbēntee Né é tɔ bɔ, Luda sɔ é tɔ bɔ à yā musu. 32 Tó Luda tɔ bɔ à musu sɔ, Luda é à tɔ bɔ a kiia, bensɔ eé bɔ gɔɔme. 33 Ma nénɔ, ma kuunaao gɔ̀ féteme. É ma wete, mɔde mée ooare tia lán má ò gbāadeenɔne nà, é fɔ à gá guu kè mée taanlo. 34 Mée yā dufu dieare, àgae yekɔzi. Lán má yeazi nà, apinɔ sɔ àgae yekɔzi le dɔ. 35 Tó á yekɔzi, baade píngi é a dɔ ma ìbanɔ ũ.

36 Simɔ Pita à là à bè: Dii, née taa máme? Yesu wèàla à bè: Guu kè mée taan, né fɔ ñ témazi gĩaro, mɔde né yāa ñ mó. 37 Pita bène: Dii, bɔyānzi mé fɔ mà ténzi tiaroo? Mé gí ma wèndizi n yānzi. 38 Yesu bè: Né gí n wèndizi ma yānzi sɔɔ? Yāpuraan mée oonne, ai koo gɔ gá lé zu, né lé sémazi gèn aagɔ.

14

Yesun ludambe zé ũ

1 Àton tó a nòse yakaro. À Luda náane ke, à ma náane ke dɔ. 2 Ma De be kpénenɔ kuu pari, tó à de lero, le má òare. Mée gaa guu kekeare. 3 Lán mée gaa guu kekeare nà, mé era mà mó mà a sée mà táao ma kiia, le apinɔ se àgɔ kú guu kè má kún. 4 Á guu kè

mée taan zé dõ. ⁵ Ben Tomasi bène: Dii, wá dõ guu kè née taanlo. Wé fõ wà à zé dõ diamε? ⁶ Yesu wèla à bè: Mámbe zé ù, mámbe yāpuraa kōn wèndio ù. Gbēke è e à gá ma De kiia ma gbákūna sairo. ⁷ Tó á ma dõ, le á ma De dõ. Zaa tia a à dõ, bensõ a à è.

⁸ Ben Filipi bène: Dii, ò n De ɔɔɔawe. Bee é mówa. ⁹ Yesu bène: Filipi, má kúao zaa gikena, ben ní ma dõroo? Gbē kè ma ee ma De èmε. Bóyāzin née bee mà a De ɔɔɔarezi? ¹⁰ Kè má kú ma De guu, bensõ ma Dee kú ma guu, née síroo? Yā kè mée ooare mée oo kōn ma zīndaoro. Ma De kè kú ma guu bé è a yākenanɔ ke. ¹¹ Kè ma bè má kú ma De guu, ma De sō kú ma guu, à ma yā sí. Tó len sōro, à sí dabuyākena pìnɔ yānzi. ¹² Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe ma náane kee é yā kè mée ke pìnɔ ke. Baa kè à de beenɔlaa se, kè mée taa ma De kiia yānzi. ¹³ Pó sānda píngi kè é wée ke kōn ma tón mé ke le ma De tó bɔ ma musu yānzi. ¹⁴ Pó kè é à wée kema kōn ma tó píngi, mé ke.

Yesu légbēna a Nini yā musu

¹⁵ Tó á yemazi, égõ yā kè má dienɔ kūna. ¹⁶ Mé wée ke ma Dea, eé a gba Zenyode pānde kè eégõ kúao gurɔ píngi ¹⁷ Nini Yāpurademε. Anduna gbēno é fõ wà à síro, zaake aɔɔe a eero, bensõ aɔɔ à dõro. Mɔde á à dõ, zaake à kúao, bensõ eégõ kú a guu. ¹⁸ Mé a tó adoro, mé eara mà mó a kiia. ¹⁹ À gõ féte kè anduna é ma e doro, mɔde é ma e. Kè má kuu yānzi, égõ kuu se. ²⁰ Zī pìan égõ dõ kè má kú ma De guu, á kú ma guu, bensõ má kú a guu. ²¹ Gbē kè ma yādienanɔ dà bensõ à kūna, adee bé à yemazi. Ma De égõ ye gbē kè yemaziizi, mapi sō mégõ yezi mé ma zīnda ɔɔɔanε.

22 Ben Yudasi à là, èe ke Yudasi Isikariotinlo, à bè: Dii, à kè dia né n zĩnda ɔɔɔawe, ben anduna sɔ eé n eroo? 23 Ben Yesu wèàla à bè: Tó gbɛ yemazi, eégɔ ma yã kũna. Ma De égɔ yezi, wé mó à kiia wà vɛɛ lɛdo. 24 Gbɛ kè yemaziroo ma yã kũnaro. Yã kè ée maa pì e bɔ ma kiiaro, à bɔ ma De kè ma zĩ kiiame. 25 Ma yã pì òare gurɔ kè má kpé kúao. 26 Ma De é a Ninii zĩ kɔn ma tó Zenyodee ũ. Àmbe eé yã píngi dadaare, eé tó yã kè má òaree ɔɔagu píngi. 27 Mée a too kɔn aafiao, ma zĩnda aafian mée a gbaa. Mée a gbaa lán anduna è n gba nàro. Àton tó a nòse yakaro, àton tó vĩa a kũro. 28 Á mà má òare mée taa mé ɛara mà mɔ a kiia. Tó á yemazime, le a pɔɔ nna kè mée taa ma De kiia yãnzì, zaake ma Dee demala. 29 Má òare tia le à kpé à ke, le tó à kè, é ma náane ke. 30 Mé e mà yã oao à gí kè ɔɔro, zaake anduna kèki kína e mɔɔ. À gbãa vĩ ma musuro, 31 mɔde lán ma Dee òame nán mée kee, le anduna e à ò kè má yezi. À fɛɛ wà gu gura kè.

15

Yesun geepi lí yãpuraa ũ

1 Mámbe geepi lí yãpuraa ũ, ma Den geepi lí búdee ũ. 2 È lígã kè péma né'ina sai píngi zɔ, bensɔ è à né'iri píngi ɔne kɛɛ le à né'ina kaara yãnzì. 3 Apinɔ sɔ á zɛname yã kè má òare yãnzì. 4 Àgɔ kú ma guu lán má kú a guu nà. Lígã è fɔ à né kpá a zĩndaoro, séde àgɔ kú lídaaa. Lemɛ apinɔ é fɔ à né kpáro, séto àgɔ kú ma guu baasiro. 5 Mámbe geepi lídaa ũ, ámbe à gànɔ ũ. Gbɛ kè kú ma guu, bensɔ má kú à guu, àmbe eé né kpá maamaa, zaake é fɔ à póke ke ma

sairo. ⁶ Tó gbě kú ma guuro, weé à zĩna, lán wè lígã zõ wà zĩna à kori kũ wà sée wà ká tén à té kũ nà. ⁷ Tó á kú ma guu, bensõ ma yã kú a guu, à pó sãnda píngi kè á yezi wéε ke, é e. ⁸ Tó a né kpà maamaa, gbẽno égõ dõ kè ma ìbanon a ù yãpura, ma De tó é bo. ⁹ Má yezi lán ma Dee yemazi nà. Àgõ kú ma yenzi guu. ¹⁰ Tó á yã kè má dìenõ kũna, égõ kú ma yenzi guu, lán má yã kè ma Dee dìenõ kũna nà, bensõ má kú a yenzi guu. ¹¹ Ma yã pìno òare, le ponnaa kè má vĩ gõ kú a guu yãnzime, a ponnaa égõ papana. ¹² Yã kè má dìeareen yè: Àgõ yekõzi lán má yezi nà. ¹³ Tó gbě gí a wèndizi a gbènnanõ yãnzì, gbèkee yenzi vĩ de beeelaro. ¹⁴ Tó ée yã kè má dìearee keε, ma gbènnanõn a ù. ¹⁵ Mèè a sísi zòblerinõ dõro, zaake zòbleri ègõ a dii bõkõte dõro. Ma a sisi ma gbènnanõme, zaake yã kè má mà ma De kiian má òare píngi. ¹⁶ Ámbe a ma sero, mámbe ma a se, ben ma a zĩ à gá né ká, nékana kè eé yáaroo, gbasá De Luda a gba pó sãnda píngi kè a wéε kèa kõn ma tóo. ¹⁷ Yã kè má dìeareen yè: Àgõ yekõzi.

Anduna zana Yesun kõn a ìbanõ

¹⁸ Tó anduna zàagu, àgõ dõ kè à zàmagu a ã. ¹⁹ Tó anduna gbèno a ù, le anduna yezi. Lán ma a se ma a bo anduna guu nà, á de à gbẽno ùro. Bee yãnzin anduna zàaguzi. ²⁰ À tó yã kè má òaree gõ dõagu. Zòbleri ègõ de a diilaro. Lán aõ wéε tàma nà, len aóé tãawa le. Tó aõ ma yã kũname, aóé gõ a yã kũna se dõ. ²¹ Aóé yã beeno keare píngi ma tó yãnzì, zaake aõ gbě kè ma zĩ dõro. ²² Tó mée mó ma yã ònne yãro, le aõ taari vĩro. Mòde tia la aõ taari agbaa vĩro. ²³ Gbě kè zàmaguu zà ma Demme se.

24 Tó mée yā kè wèe ke yāroo ke aō téro, le aō taari vīro. Mòde tia la aō yā kè má kènò è, ben aō zàmagu kōn ma Deo wa píngi, 25 le yā kè kú aō doka guu papa, kè wà bè aō zàmagu pāme. 26 Tó Zenyodee kè mé à gbarawaa bò ma De kiia à mò, Nini Yāpurade kè è bō à kiia pì, eé ma sèeda ke. 27 Apino sō é ma sèeda ke, kè á kúmao zaa káaku yānzi.

16

1 Ma yā kènò òare le àton furo yānzime. 2 Weé aduakekpe zé zōare. À gurò e suu se kè gbē kè eé a de égō daa Luda zīin ée ke. 3 Aōé yā pìnò keare, kè aō ma De kōn mapio dōro yānzi. 4 Ma yā kènò òare le tó à gurò kà, égō dō kè má òare kò.

Luda Nini zī

Mée yā kènò oare zaa káakuro, kè má kúao yānzi. 5 Mée taa gbē kè ma zīi kiia sa, mōde a gbēkee e ma la guu kè mée taanlo. 6 A nòse yàka sa kè ma yā kènò òare yānzi. 7 Yāpuraan mée ooare, ma tana é àre keare, zaake tó mée táro, Zenyodee pì é mó a kiiaro. Tó ma ta, mé à zīawa. 8 Tó à sù, eé tó anduna a yā zé dō durun kōn maakenao kōn yāvēmmanao musu. 9 Aōé à yā zé dō durun yā musu, kè aōe ma náane kero yānzi. 10 Aōé à yā zé dō maakena yā musu, kè mée taa ma De kiia, é ma e dōro. 11 Aōé à yā zé dō yāvēmmana musu, kè yā vèe anduna kèki kínaa yānzi. 12 Má yā vī dō pari mà oare, mōde é yā pìnò fō gīaro. 13 Tó Nini Yāpurade sù, eé dōare ae yāpura píngi guu. Eé yā o a zīnda dōnaoro, yā kè à màn eégae o, eé yā kè èe suunò baaru kpáare. 14 Eé ma tó bō, zaake eé ma yānò sée à tōkēare. 15 Pó kè ma

Dee vī píngi né ma pómε. Bee yānzin ma bè eé ma yāno sée à tōkēarezi.

Pɔsia liena pɔnnaa ũ

¹⁶ À gɔ̀ féte kè é ma e dɔro, à gɔ̀ féte kè é ma e dɔ. ¹⁷ Ben à ìba keno bèkōne: Bó yān èe oowe gwee? À bè à gɔ̀ féte kè wé a e dɔro, à gɔ̀ féte kè wé a e dɔ. À bè dɔ, ée taa a De kiiamε. ¹⁸ Ben aɔ̀ bè: À gɔ̀ féte kè à ò pì de diamε? Wée yā kè èe oo pì dɔro dɔro. ¹⁹ Yesu dɔ̀ kè aɔ̀ yezi wà a la, ben à bèrīne: Kè ma bè à gɔ̀ féte kè é ma e dɔro, bensɔ̀ à gɔ̀ féte kè é ma e dɔ, been ée kɔ̀ lalaazi? ²⁰ Yāpuraan mée ooare, é sɔ̀ dɔ̀ à sósobi ke, mɔde anduna é pɔnnaa ke. Égɔ̀ kú pɔsiaa guu, mɔde a pɔsiaa pì é liε pɔnnaa ũ. ²¹ Tó nɔgbē yezi à né i, à pɔ̀ è yaka kè à wāwākegurɔ̀ kà yānzi. Tó à né ì sɔ̀, wāwāa kè à kè pì è dɔn dɔro. À pɔ̀ è ke nna, kè à né dufu ì anduna guu yānzi. ²² Len apino sɔ̀ a nòse yakana le gīa. Mé εara mà a e dɔ, a pɔ̀ é ke nna, gbēke sɔ̀ é fɔ̀ à a pɔnnaa pì síawaro. ²³ Zī pīan é yāke lama dɔro. Yāpuraan mée ooare, ma De é pɔ̀ sānda píngi kè é wée kea kōn ma tóo kpáawa. ²⁴ Ai tia ée pɔ̀ke wée ke kōn ma tóoro. À wée ke, é e le a pɔnnaa gɔ̀ papana.

Yesu zì blè andunaa

²⁵ Ma yā pīno lèkɔ̀ziaremε. À gurɔ̀ e suu kè mé yā oare kōn yālekɔ̀zinao dɔro, mé ma De yā oare wásawasa. ²⁶ Zī pīan é wée ke kōn ma tóo. Mée oare kè māmbe mé wée keare ma Dearo, ²⁷ zaake ma De a zīdane yezi kè á yemazi yānzi, bensɔ̀ a ma bɔna à kiia sɔ̀. ²⁸ Ma bɔ̀ ma De kiia ma mɔ anduna guu. Tia sa mée anduna too mée taa à kiia.

29 Ben à ìbanò bèné: Tò, née yā oo kōn yālekōzinao d̄oro, née oo wásawasame sa. 30 Wá d̄o sa kè ní yā píngi d̄o, èe ke séto wà yāke gbekammáro. Bee yānzín wa n b̄ona Luda kiia s̄izi. 31 Ben Yesu bèñné: Ée ma náané kee saó? 32 À gur̄o e suu à kà kò, kè é f̄ākōa, a baade é tá a be à ma tó mado. Baa kōn beeeo má kuu madoro, zaake ma Dee kúmao. 33 Ma yā kènò òare, le a làakari ḡo kpaena kuuna ma guu. É wéētamma e anduna guu, m̄ode à n̄òse kpáe, ma ḡiake ma z̄i blè andunaa.

17

Yesu aduakena a ìban̄ne

1 Yesu yā p̄i ona gbera à wéé sè musu à bè: Baa, à gur̄o kà. Ñ n Né tó b̄o, le n Né n tó b̄o. 2 Ñ tò má iko v̄i gb̄e s̄anda píngi musu, le mà w̄èndi kè è yāaro kpá gb̄e kè ní kpàmaan̄o. 3 Mm̄on Luda mèn do léle yāpurade kōn mapi Yesu Kirisi kè ní z̄io d̄onan w̄èndi kè è yāaroo p̄i ū. 4 Ma n tó b̄ò t̄ōtea. Z̄i kè ní dàme mà ke má kè ma yāa. 5 Baa, n̄ gakuì kpáma n kiia tia sa, lán ní kpáma nà n kiia zaale anduna kaenaro. 6 Gb̄e kè n ní sé andunan n ní kpámaan̄o má tò āo n d̄o. N p̄ónome, ben n ní kpáma. Āo n yā k̄una, 7 āo d̄o sa kè yā kè ní dàme píngi b̄ò n kiiame. 8 Ma yā kè ní dàmeè dàñné. Āo s̄i, ben āo d̄o kè ma b̄o n kiiame yāpura. Āo s̄i s̄o kè r̄ibe n ma z̄i. 9 Mée wéé keeñné, èe ke andunagb̄en̄on mée keeñnero, séde gb̄e kè n ní kpámaa p̄ino, zaake n p̄ónome. 10 Ma gb̄en̄o né n gb̄en̄ome ní píngi, n p̄óno né ma p̄ónome píngi. Mée tó b̄oo ní ḡaz̄i. 11 Mée suu n kiia, méḡo kú anduna guu d̄oro, m̄ode āopin̄o éḡo kú anduna guu.

Ma Baa Kuadonade, ògõ ñ kũna kõn n tó kè ñ kpàma gbãaa, le aõgõ kuu mè dõnkõ lán wa bà. ¹² Gurõ kè má kúnyo, má ñ kũna kõn tó kè ñ kpàmaa pì gbãaa. Ma ñ dákpa, ben aõ gbẽkee e sàsáro, séde gbẽ kè mì pè kaatena le n yã e à papa yãnzì. ¹³ Tia sa mée suu n kiia. Ma yã kènõ ò anduna guu, le aõgõ ponnaa kè má vī vī àgõ papana ñ guu. ¹⁴ Ma n yã dàñne, ben anduna zàngu, kè anduna gbẽnõme ñ ũro yãnzì, lán mapi má de anduna gbẽ ũro nà. ¹⁵ Mée wée keemma, èe ke le ñ ñ bõ anduna guunlo, mode le ñ ñ dákpa zaaa yãnzime. ¹⁶ Anduna gbẽnõme ñ ũro, lán mapi má de anduna gbẽ ũro nà. ¹⁷ Ñ tó aõ kuuna gõ adona kõn yãpura gbãaa. N yã yãpuraa pì ũ. ¹⁸ Lán n ma zĩ anduna guu nà, len mapi sõ ma ñ zĩ anduna guu le. ¹⁹ Mèè ma zĩnda kpaamma aõ yãnzì, le aõgõ kuu n gbẽnõ ũ yãpura. ²⁰ Èe ke mée wée keñne ñdonlo, kõn gbẽ kè aóé ma náane ke ñ yã yãnzinõme do, ²¹ le aõ píngi gõ kuu mè dõnkõ ũ. Baa, lán ñ kú ma guu nà bensõ má kú n guu, aõpino sõ gõ kú wa guu le, le anduna e à sí kè mbe n ma zĩ. ²² Gakui kè ñ kpàmaan má kpàmma, le aõgõ kuu mè dõnkõ lán wa bà. ²³ Má kú ñ guu, bensõ ñ kú ma guu, le aõgõ kuu mè dõnkõ ũ mámmam, le anduna gõ dõ kè mbe n ma zĩ, bensõ ñ yeñzi lán ñ yemazi nà. ²⁴ Baa, gbẽ kè ñ kpàmaanõ, má yezi aõgõ kú guu kè má kún, le aõ wée si ma gakuile, gakui kè ñ kpàma kè ñ yemazi zaale anduna kaenaroo. ²⁵ Baa Maa, anduna n dõro, mode má n dõ, ben gbẽ kènõ dõ kè mbe n ma zĩ. ²⁶ Má tò aõ n dõ, mégae tó aõgõ n dõ, le yenzi kè ñ vīmao gõ kú ñ guu, le mapi sõ màgõ kú ñ guu.

¹⁵ Simo Pita kɔn ìba pãndeo té Yesu kpɛɛ. Sa'oriki ìsi ìba pãnde pì dɔ, ben ìba pì té Yesuzi à gɛ sa'oriki ìsi pì be ua, ¹⁶ mɔde Pita gɔ zɛ kpɛɛɛa gãare. Ben ìba kè sa'oriki ìsi dɔ pì gàa à yã ò nɔgbɛ kè èè zé pì dākpaanɛ, ben à tò Pita gɛ. ¹⁷ Ben nɔgbɛ zédākpari pì Pita là à bè: Gɔgbɛ pì ìbanɔ dokemɛ n ũroo? Pita wèala à bè: Mámbeero! ¹⁸ Zìrinɔ kɔn dogarinɔ e té kè aɔ lè kpákpaà kè ìa kuu yãnzì. Pita kúnyo gwe, èè té kpákpaà se.

Sa'oriki yalalana Yesua

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Ben sa'oriki ìsi e Yesu lalaa à ìbanɔ yãzi kɔn à yãdannɛnao. ²⁰ Yesu wèala à bè: Ma yã ò baade pìngine gupuraa. Ma yã dàdañɛ aduakɛkpɛnɔ guu kɔn Luda uao, guu kè Yudanɔ è kɔ kakɔan ñ pìngi. Mée yãke o asii guuro. ²¹ Bóyãnzì née ma lalaazi? Ñ ma yãmarinɔ la, aɔ yã kè má òñɛ dɔ. ²² Kè Yesu yã ò lɛ, dogari kè aɔ kú gweenɔ doke à swãn kè à bè: Wè yã we sa'oriki ìsila lero. ²³ Yesu wèala à bè: Tó yã zaaan má ò, ñ o wà ma. Tó yãpuraan má ò sɔ, bóyãnzìn n ma lɛzi? ²⁴ Ben Anasa Yesu gbàre sa'oriki ìsi Kayafa kiia yina.

Pita ɛara à lésɛna Yesuzi dɔ

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

²⁵ Pita kpé zɛ gwe èè té kpákpaà. Ben wà à là wà bè: À ìbanɔ doken n ũroo? Pita lé sè à bè: Mámbeero! ²⁶ Sa'oriki ìsi zìrinɔ doke né gbɛ kè Pita à à swã gò danɛmɛ, ben à bè: Mée a e lɛdo swadako guuroo? ²⁷ Ben Pita lé sè dɔ. Zaa gwe gɔ koo lé zù.

Pilati yákpaɛkɛna kɔn Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

28 Gukèkɔ́anao ben Yuda gbãadeenɔ̀ b̀ kɔ̀n Yesuo Kayafa bɛ, aɔ̀ g̀aaò b̀usu gbɛnsi bɛ. Aɔ̀ɔ̀e gɛ̀ à bɛro, lɛ aɔ̀tongɔ̀ gbãsiro yãzi, zaake aɔ̀ yezi wà Banla zĩbaa kɛmɛ. 29 Bee yãzi Pilati b̀ à m̀ ñ kiia à b̀: Bó yãn a be gbɛ̀ kè kè? 30 Aɔ̀ wèàla wà b̀: Tó zaakɛrinlo, lɛ wée m̀ wà à kpámmaro. 31 Ben Pilati bènnɛ: À à sé à gá yákpɛ keo a zĩnda dokaa. Ben gbãadee p̀nɔ̀ bènnɛ: Wá gbɛ̀ɛna zé v̄iro. 32 Bee kè lɛ yã kè Yesu ò e à papa yãnzimɛ, kè à a ga yã taka ò. 33 Ben Pilati èara à gè ua. À Yesu sisi, ben à à là à b̀: M̀be Yudanɔ̀ kina ú? 34 Yesu wèàla à b̀: Née o o lɛ kɔ̀n n zĩndaon yó, ke wà ma yã ònnɛmɛ? 35 Pilati b̀: Yudan ma ú? N boriinɔ̀ kɔ̀n n sa'orikinɔ̀ bé wà n kpama. Bón ñ kè? 36 Yesu b̀: Ma kpata né anduna kèki pónlo. Tó ma kpata né anduna kèki pómɛ, lɛ ma ìbanɔ̀ zì kà lɛ wàton ma kpá Yuda gbãadeenɔ̀aro. Ma kpata né anduna kèki pónlo. 37 Ben Pilati bènnɛ: Ase kiname n ũu? Yesu wèàla à b̀: N ò a zéa kè kinan ma ũ. Wà ma i, ben ma m̀ anduna guu yãpura sèedadee ũ. Gbɛ̀ kè dɛ yãpura pó ũu è ma yã ma. 38 Pilati b̀: Bón yãpuraa ũu?

Yadana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kè à ò lɛ, à èara à b̀ à g̀aà Yuda gbãadeenɔ̀ kiia à bènnɛ: Mée taari ke e gbɛ̀ kèaro. 39 Á fɛɛakaarayã v̄i kè m̀è pisinanɔ̀ doke gbarɛare Banla zĩbaa zĩ. Á yezi mà Yudanɔ̀ kina gbarɛaren yó? 40 Ben aɔ̀ wii lè dɔ̀ wà b̀: Àmbeero, Barabamɛ! Baraba pì s̄ó né kpáí wéɛdewɛmɛ.

19

¹ Ben Pilati b̀, wà Yesu kũ wà à gbɛ̀ flào. ² Ben

sozando lè fùra tà aõ kùne aõ gumusu tãaa dâne. ³ Aõoe sõozi doodo aõoe bee: Fɔɔ, Yudando kína! Ben aõoe à swān kekεε. ⁴ Pilati òara à bò dɔ, ben à bè gbēnɔne: À gwa, mée boooare bàazi kè, le à e à dõ kè mée yāke earo. ⁵ Yesu bò bàazi, à lè fùra pì kuna à gumusu wéede pì dana. Ben Pilati bèñne: Gõgbē pìn yè! ⁶ Kè sa'orikindo kōn dogarindo à è, aõ wii lè wà bè: Ñ à pá lía! Ñ à pá lía! Ben Pilati bèñne: À à kũ à pá lía a zĩnda, zaake mée taari ke earo. ⁷ Yuda gbāadee pindo wèàla wà bè: Wá doka vī, bensõ doka pì bè séde à ga, kè à a zĩnda diε Luda Né ũ yānzi.

⁸ Kè Pilati yā pì mà, ben vĩa kèke à à kù. ⁹ À òara à gè kōn Yesuo ua dɔ, ben à à là à bè: N bo máme? Yesu e weàlaro, ¹⁰ ben Pilati bène: Né yā o maoroo? N dõ kè má n gbarena iko vī, bensõ má n pana lía iko vīroo? ¹¹ Yesu wèàla à bè: Ñ iko ke vī ma musuro, sé kè Ludaa kpàmmaa. Bee yānzi gbē kè ma kpammaa durun bé à bíta. ¹² Zaa guro beea Pilati e zé wetεε à à gbare, mɔde Yuda gbāadeendo wii lè wà bè: Tó n gbē pì gbare, Siza gbēnname n ũro. Gbē kè à a zĩnda diε kína ũ íbete kpà kōn Sizaome. ¹³ Kè Pilati yā beee mà, à bè wà bo kōn Yesuo bàazi. Ben à vèε a tintia guu kè wè be gbè gusararaan, kōn Eberu yāo sō, Gabata. ¹⁴ Banla zĩbaa sorukegurɔ zĩme, ofāntē kà midangura. Ben Pilati bè Yuda gbāadee pindo: A kinan yè. ¹⁵ Ben aõoe wii leε wèe bee: Ñ à dε. Ñ à dε. Ñ à pá lía. Pilati bèñne: Mé a kína pá lía? Sa'orikindo bè: Siza baasiro, wá kína ke vīro. ¹⁶ Ben Pilati Yesu kpàmma aõ à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

Ben aõ à sè wà tàò. ¹⁷ Yesu bò wéte guu à a zĩnda líkpangbãroo senna, à gaa guu kè wè be Mìwatorokiia, kɔn Eberu yáo sɔ Gɔgɔta. ¹⁸ Gwen wà à pà lía kɔn gɔɔn plaa pãndenɔ, gbẽ doo à ɔplaazi gbẽ doo à ɔzɛɛzi, ben Yesu kú n dagura. ¹⁹ Pilati takada kè à nà Yesu líkpangbãroo pía. Yã kè à kè pìn yè:

Yesu Nazareti, Yudanɔ kína.

²⁰ Yudanɔ takada kè à kè pì kyó kè pari, zaake guu kè wà Yesu pà lían pì zã kɔn wéteoro. Wà lá pì kè kɔn Eberu yáo kɔn Romudeenɔ yáo kɔn Giriki yãomɛ. ²¹ Ben Yuda sa'orikinɔ bè Pilatinɛ: Nton kè n be Yudanɔ kınaro, mɔde n kè kè àmbe à bè Yudanɔ kınan a ũ. ²² Pilati bè: Yã kè má kèn má kè. ²³ Kè sozanɔ Yesu pà lía wà yaa, ben aõ à pókãsãanɔ sèè wà kpàatete leo siigɔ baade mìa. Aõ à utagyaba kè wà tã nabina sai zaa musu ai gĩzĩ sè dɔ, ²⁴ ben aõ bèkɔnɛ: Wàton uta pì kèkèkɔrɛro. Wà kàbankpe kè le wàgɔ dɔ gbẽ kè eé gɔnɛ. Aõ kè le, le yã kè wà kè Luda yãn e à papamɛ, kè wà bè:

Aõ ma pókãsãanɔ kpàatetekɔnɛ,
aõ kàbankpe kè ma uta yãnzì.

Bee yãnzìn sozanɔ kè lezi. ²⁵ Yesu da kɔn à da dãaroo kɔn Kolopa naõ Mariamao kɔn Mariama Magadalɛnio kú lí kè wà Yesu paa sae. ²⁶ Kè Yesu a da kɔn a ìba kè à yezio è zena kɔ sae, à bè a dane: Nɔgbẽ, n nén yè! ²⁷ Ben à bè ìba pìnɛ: N dan yè! Zaa zĩ beean ìba pì à sè à tàò a be.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)

²⁸ Beee gbera Yesu dɔ kè à pिंगi papa. Le yã kè kèna Luda yãn e à papa ben à bè: Ímii e ma deɛ.

29 Loo kú gwe, geepiwē kpàkpā kán pana. Ben wà sabo kpàε wēε pì guu wà pè sèlia wà dò Yesune a léa. 30 Kè à wēε pì mì à bè: Yá yáa. Ben à a mì pèε à a wèndi gbàε.

Yesu zōna kōn sário

31 Kámmaboguro sorukεgurɔɔ zīme. Yuda gbāadeenɔɔ yezi gèno gō lía ai kámmaboguroɔ zīro, zaake kámmaboguroɔ zī pì né guro ìsimε. Ben aō gàa wà wéε kè Pilatia wà n̄ gbá é'ε wà n̄ pita. 32 Ben sozano gàa wà gbē káaku kè wà pà lía lɛdo kōn Yesuo gbá é'ε kōn à plaade pɔo dɔ. 33 Kè aō kà Yesu kiia, aō è à gīake à gà kò, ben aōε à gbá é'ero. 34 Ben sozano doke Yesu zō kōn sário a gbántēa. Gwe gōo aru kōn ío bòε. 35 Gbē kè yā pì è wéεo bé à ò. À sèedakena yāpuraa vī, à dō kè yāpuraan ée oo, lε apino sō à e à Yesu náane kε. 36 Yá beeno kè lε yā kè kēna Luda yān kèkii papame, wà bè: Weé à wá ke éro. 37 À kēna Luda yān dɔ wà bè: Aōé gbē kè wà à zō gwa.

Yesu vīna

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56)

38 Beee gbera Yusufu Arimatea gàa à wéε kè Pilatia, lε à a gba zé à Yesu gè pita. Yesu ìbame asii guu, kè èe vīa kεε Yuda gbāadeenɔne yānzi. Pilati wène, ben à gàa à à gè sè à tào. 39 Nikodemu kè gàa Yesu kiia gwāavī gàa se kōn lí'ɔɔo yākōtena kōn ēzē kè è tó gè vāroo à kà kiloo baaakuri taka. 40 Ben aō Yesu gè sè aō táaru bisano fīfīa kōn ēzē pìo, lán Yudanɔ è gè kpe da nà n̄ fεεakaarayā guu. 41 Kara kú guu kè wà Yesu pà lía pìn. Gbèwεε kè wà sò mira ũ dufu kú kara pì guu, wèε gbēke dan zikiro.

42 Gwen aɔ Yesu daɛn, kɛ̀ à zǎnyoro, kɛ̀ do Yudano kámmaboguro e kaa yǎnzi.

20

Yesu fɛ̀ à bɔna gaan

(Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12)

¹ Azumanɛngo zǐ kɔngɔ idɛ-idɛ Mariama Magadalenì bɔ̀ à gàa mira kiia, ben à lè gbè gona mira léa. ² Ben à bàa lè à gàa Simɔ Pita kiia kɔ̀n ìba pǎnde kè Yesu yezi pìo à bè́nɛ: Wà Dii bɔ̀ miran, wá dɔ́ guu kè wà à dǎnlo. ³ Ben Pita kɔ̀n ìba pǎnde pìo fɛ̀ wà gàa mira kiia. ⁴ Aɔ́ gɔ̀on plaa ní píngi e bàa lɛɛ lɛdo, ben ìba pǎnde pì bà nna de Pitala, à kà mira kiia káaku. ⁵ Kè à wéɛ kpàɛn, ben à táaru bisano è kaena, mɔde èe gɛ̀ à guuro. ⁶ Kè Simɔ Pita kà à gbɛra, ben à gɛ̀ miran. À táaru bisa pì è kaena ⁷kɔ̀n bisa kè wà fífi à miao. Bisa pì pekɔ̀rɛna kɔ̀n pólɛ pìnooro, à kokona diɛna adome. ⁸ Ben ìba kè kà mira kiia káaku pì gɛ̀ se. À è, ben à sì. ⁹ Ai tia aɔ̀ɔe yǎ kè kɛ̀na Luda yǎn dɔ̀ro dɔ̀ro kè wà bè, eé fɛ̀ bɔna gaan. ¹⁰ Ben ìba gɔ̀on plaa pìno èara wà tà bɛ.

Yesu bɔ̀ à mɔna Mariama Magadalenizi

(Mat 28:9-10, Maa 16:9-11)

¹¹ Mariama zena mirawɛɛ léa, èe ɔ̀ doo. Lán èe ɔ̀ doo nà lɛ, ben à wéɛ kpàɛ mirawɛɛn. ¹² Ben à malaika gɔ̀on plaaano è vɛ̀ena guu kè wà Yesu gɛ̀ daɛn yáa. À doo kú mizi kpa, à doo sɔ́ gbá kpa. Aɔ̀o uta puraa dana. ¹³ Ben aɔ̀ à là wà bè: Nɔ̀gbɛ̀, bó bé à n le néɛ ɔ̀ doo? À wènila à bè: Wà ma Dii sè wà tàome, má dɔ́ guu kè wà à dǎnlo. ¹⁴ Kè à ò lɛ, ben à liè à Yesu è zena, mɔde èe dɔ́ kè Yesunlo.

15 Yesu à là à bè: Nɔgbɛ, bɔyānzin nɛɛ ɔɔ dɔɔzi? Dén nɛɛ wɛtɛɛ? Mariama e daa karadeeme, ben à bène: Maree, tó míbe n à sè n bɔɔ, ò omɛ guu kè n à dàen lɛ mà gá mà à sé. 16 Yesu bène: Mariama! Ben à aɛ dɔa à bène kɔn Eberu yāo: Rabi! Tó pì bè Danneri. 17 Yesu bène: N̄ton ɔ kemaro, mɛɛ tá ma De kiia kòro. N̄ gá n̄ o ma gbɛnɔne mɛɛ taa ma De kɔn ní Deo kiia, ma Luda kɔn ní Ludao kiia. 18 Ben Mariama Magadaleni gàa à à baaru kpà à ibanɔne à bè: Ma Dii è. Ben à yā kè à òne tɔkèné.

Yesu bɔ à mɔna a ibanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Luk 24:36-49)

19 Azumanengo beea uusie à ibanɔ kakɔana kpén, aɔ gbà tàtañlɛ aɔ m̀nɛ kà, ke aɔɔe vĩa keɛ Yuda gbàadeenɔne yānzi. Ben Yesu mò à zè ní té à bèné: Àgɔ kú aafiao! 20 Kè à ò lɛ, ben à a ɔɔnɔ òdɔañne kɔn a gbàntɛo. Kè iba pìnɔ Dii è, aɔ pɔɔ kè nna maamaa. 21 Yesu èara à bèné: Àgɔ kuu aafiao! Lán ma De ma zĩ nà, len mɛɛ a zĩ lɛ. 22 Kè à ò lɛ, ben à ïa vùrɔmma kɔn léo à bè: À Luda Nini sí. 23 Gbɛ kè a ní kè kɔn ní durunnɔ, à kɛm̄man gwe. Gbɛ kè ée ní kènero s̄s̄, eé kɛm̄maro.

Yesu kɔn Tomasio

24 Gurɔɔ kè Yesu mò, Tomasi, à iba gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wè bene Sika kúnyoro. 25 Ben à iba kpaaanɔ bène: Wa Dii è. Ben à bèné: Tó mɛɛ kuusa gbè e à ɔɔnɔ guu ma ɔnetee pènlo, bens̄ mɛɛ ɔ z̄s̄ à gbàntɛaro, mé síro. 26 À gurɔ làa à ibanɔ kú kpén dɔ, Tomasi kúnyo sa. Aɔ gbà tàtañlɛ aɔ m̀nɛ kà, ben Yesu mò à zè ní té à bè: Àgɔ kuu aafiao! 27 Ben à bè Tomasine: N̄ n ɔnetee pé ma ɔ guu kè

̀n gwa, ̀n n ɔɔ z̄s ma gbànt̄ēa. ̀Nton seka ke d̄ro. ̀N ma náane ke. ²⁸ Tomasi wè̀ala à bè: Ma Dii, ma Luda. ²⁹ Yesu bè̀ne: Kè n ma e yānz̄in n ma náane kèzi. Aubarikadeen̄on gb̄ē kè ās ma náane kè ma ena sain̄o ū.

³⁰ Yesu dabuyā pānden̄o kè pari a ìban̄o wéé wáa kè wèè kē takada kè guuro. ³¹ M̄ode wà yā kèn̄o kè, l̄e à e à Yesu sí Luda Né Mesaya ū à wè̀ndi e à náanekena guu yānz̄ime.

21

Yesu a z̄inda ò̀d̄ɔa a ìban̄one sè̀be léa

¹ Beee gbera Yesu èara à a z̄inda ò̀d̄ɔa a ìban̄one d̄o Tiberia sè̀be léa. Lán kè bàn à a z̄inda ò̀d̄ɔāne. ² Sim̄o Pita kú l̄edo k̄on Tomasi kè wè̀ bene Sikao k̄on Natanaeli kè b̄ò Kana, Galili bùsuo k̄on Zebedi néno k̄on Yesu ìba ḡɔon plaa pānden̄o. ³ Sim̄o Pita bè̀ne: M̄ée gaa kp̄ò w̄e. Ben ās bè̀ne: Wap̄in̄o se wé gányo. Ben ās ḡaa wà gè̀ góro'ite guu, m̄ode āɔe p̄óke k̄u gwāav̄i beeeero. ⁴ Kè guu e m̄ɔɔ d̄o, Yesu z̄ena baa, m̄ode a ìban̄o e d̄s kè à̀mbeeero. ⁵ Ben à l̄é z̄ùnz̄i à bè: Gb̄ēno, ée p̄óke e á k̄uroo? Ās bè: Auo! ⁶ Ben à bè̀ne: À k̄amb̄ee táaru zu góro ɔ̀plazi é p̄ó k̄u. Kè āɔo z̄u, ās kp̄ò k̄u paripari ās f̄ua wà sé. ⁷ Ben ìba kè Yesu yezi p̄i bè Sim̄o Pitan̄e: Diime. Pita uta danaro. Kè à mà wà bè Diime, ben à a uta sè̀ à dà à k̄usi ía. ⁸ Ìba kp̄aaan̄o e k̄amb̄ee táaru gáee pana k̄on kp̄òo āɔe suuo k̄on góroo, zaake āɔo z̄á k̄on baaoro, à de mita bas̄oro takalaro. ⁹ Kè ās bik̄ù baa, ās bur̄edi è kaena gwe k̄on kp̄òo kp̄ákpateana. ¹⁰ Yesu bè̀ne: À m̄ó k̄on kp̄ò kè á k̄u tiaao ken̄o. ¹¹ Ben Sim̄o Pita gè̀ góro guu à k̄amb̄ee táaru ḡae à bik̄ùo baa. À pana

kɔ̃n kpò gbèntēnɔ mèn baswεεplaa akuri awεε'aagõ. Baa kè à pari lε, táaru pì e kēro. ¹² Yesu bèñnε: À mó à pò ble. À iba kee e f̃ à lé bò à à là dén à ũro, zaake aõɔ dõ kè Diimε. ¹³ Yesu gàa à buredi sè à kpámma. Len à kè lε kɔ̃n kpòo dɔ. ¹⁴ Yesu a zĩnda ɔɔɔana a ibanɔnε gèn aagõdeen gwe à fεena bona gaan gbera.

Yesu kɔ̃n Pitao

¹⁵ Kè aõ pò blè wà yãa, Yesu Simɔ Pita là à bè: Yohana né Simɔ, ní yemazi de gbε kènɔlaó? À wèàla à bè: Eè Dii, ní dõ kè má yenzi. Yesu bènε: Ñ pòblee kpá ma sãnε bòrɔnɔa. ¹⁶ À gèn plaade Yesu òara à à là dɔ à bè: Yohana né Simɔ, ní yemazió? À wèàla à bè: Eè Dii, ní dõ kè má yenzi. Yesu bènε: Ñ ma sãanɔ dãmε. ¹⁷ À à là à gèn aagõde à bè: Yohana né Simɔ, ní yemazió? Kè Yesu Pita là à gèn aagõde tó à yeazi, à pɔɔ yàka, ben à bènε: Dii, ní yã píngi dõ. Ñ dõ kè má yenzi. Yesu bènε: Ñ pòblee kpá ma sãanɔa. ¹⁸ Yápuraan méε oonε, kè ní de gõkpare ũ, nεè pò da n zĩnda n gá guu kè ní yezin, mɔde tó n zi kù, né n ɔɔnɔ poro, gbε pãnde é dannε à gányo guu kè ní yeziroon. ¹⁹ Kè Yesu ò lε, Pita gaa kè eé Luda tó bɔɔn à téa. Bee gbera Yesu bènε: Ñ témazi.

Yesu kɔ̃n iba kè Yesu yezio

²⁰ Pita liε à iba kè Yesu yezi pì è téñzi. Gbε pì bé à nà Diizi gurɔɔ kè aõεe pò bleε, à à là gbε kè eé à kpámhazi. ²¹ Kè Pita à è, à bè Yesunε: Dii, gbε kè sõ né? ²² Yesu bènε: Tó má yezi àgõ kú wèndio ai màgõ gá su, à yã n e máme? Ngõ témazi dé. ²³ Ben yã pì dàgula Yesudeenɔ té kè iba pì é garo. Mɔde Yesu e

onε kè eé gí gazine. À bè, tó á yezi àgõ kuu ai àgõ gá su, à yā à e máme?

²⁴ Ìba pì bé à yā kènɔ sèeda kè. Àmbe à takada kè kè, ben wá dõ kè à sèedakena náane vī.

Mìdena

²⁵ Yesu yā pāndenɔ kè paripari dɔ. Tó wà kè takada guu doodo píngi, méε daa anduna a zĩndane é fĩ à takada kè wà kè pìnɔ síro.

Luda yá takada kǝn Bokobaru yáó
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5